

Banken vår i 20 år

Cultura Bank 1997–2017

De første spirene – Lånesamvirket – 20 års bankvirksomhet

Prosjekter – Samarbeidspartnere – Menneskene - Verdiene

økologi ♦ miljø ♦ kultur ♦ fellesskap

Verdibasert bank i 20 år

I 2017 er det 20 år siden det medlemsbaserte Cultura Lånesamvirke fikk konsesjon og omdannet seg til Cultura Sparebank. Sparebanken bygger videre på lånesamvirkets verdigrunnlag. Det vil si at målsettingen om økonomisk avkastning skal underordnes menneskers reelle behov og at behovene må dekkes i samspill med naturens produksjonsevne. Det er ikke i menneskers konkurranse med hverandre eller i en kamp med naturen at verdien skapes, men derimot i samvirke mennesker i mellom og i samvirke mellom mennesker og natur. Å bidra til slikt skapende samvirke er en kjerneverdi for Cultura Bank.

Den 17. november 2016 lanserte Forbrukerrådet og Framtiden i Våre Hender Etisk Bankguide for Norge, den norske versjonen av Fair Finance Guide. Cultura Bank kom med en score på 97 poeng klart best ut av de vurderte norske bankene. Cultura Bank er svært tilfreds med den vurdering

banken er gitt i Etisk Bankguide. Dette forplikter og inspirerer til videre arbeid og innsats langs de samme linjer banken hittil har fulgt.

Gjennom sin eksistens og gjennom sin virksomhet, samt som en røst i offentligheten, gjør Cultura seg gjeldende i langt større grad enn det bankens forretningsvolum skulle tilsi.

Men banken hadde ikke vært der den er i dag hvis ikke en lang rekke mennesker hadde brukt av sin tid, sine kunnskaper og krefter til å bidra til bankens utvikling, både ved oppstarten og gjennom de 20 årene som har gått. Vi ønsker med dette jubileumsskriftet å markere vår store takknemlighet til alle som på forskjellige måter har vært med på å bidra til å skape dagens Cultura Bank.

Kjell Fredrik Løvold
Banksjef, daglig leder

CULTURA BANK – 20 ÅR

Utgitt av Cultura Bank ved 20-års jubileet 2017

Redaksjon: Jannike Østervold og Arne Øgaard.

Layout: Martin Helbo, ActVisual, www.actvisual.dk

Forsidefoto: Stian Torstenson

Baksideillustrasjon: Julie Engaas

En spesiell takk til Borgny Berglund for et rikholdig billedmateriale og til Svein Berglund og Cato Schiøtz for hjelp til å dokumentere prosessen omkring etableringen av banken.

Innhold

Cultura-spiren	4
Cultura lånesamvirke	6
Cultura – tilbakeblikk	10
Gjennom byråkratiets tornekraut	12
Utdrag av protokoll fra konstituerende stiftelsesmøte av Cultura Sparebank	16
Menneskene i Cultura Bank 1997 og 2017	18
Utlånsvirksomheten	22
Den praktiske siden av bankdriften	24
Pengevirke – Tidsskrift for ny bankkultur	28
Gode samarbeidspartnere	30
Cultura Garantifond	31
Cultura Gavefond	31
Cultura i avisene	32
Culturaprisen 2002–2011	33
Stiftere, tillitsvalgte og ansatte i Cultura Bank 1997–2017	34

FRA REDAKSJONEN:

Dette jubileumsskriftet startet med at vi fikk artikkelen «Cultura-spiren» fra Svein Berglund. Det inspirerte oss til å lage dette heftet med tanke på alle som har vært med på å bygge opp Cultura til den banken vi har i dag. Selv om vi jo mener at Cultura er fremtidens bank, så har vi her tillatt oss å konsentrere oss om å se bakover med respekt og beundring for alt arbeidet som er lagt ned av våre mange gode støttespillere, tillitsvalgte og ansatte både før og etter at Cultura fikk bankkonsesjon. Det er lagt mer vekt på å få frem menneskene som har bidratt enn på å gjengi tall. For den som vil ha regnskaper og tall viser vi til årsrapportene, som ligger på bankens nettsider eller kan bestilles fra banken. Vær så god – her kommer glimt fra svangerskapet, fødselen og barne- og ungdomstiden til Cultura Bank.

Oslo, august 2017

Jannike Østervold og Arne Øgaard

Cultura-spiren

✍ SVEIN BERGLUND, APRIL 2017

I mitt tilbakeblikk fant jeg en kinesisk eske som jeg har tatt vare på, eskens navn er Cultura Bank. Når vi åpner den, finner vi en mindre eske med navn Cultura Lånesamvirke. Det viser seg at inne i den finner vi en enda mindre eske med navn Antroposofisk Forvaltnings-samvirke. Dette er det få som husker – men nysgjerrigheten får oss til å gå videre. Vi åpner esken og finner en svært liten eske. Den inneholder en historie som nå skal fortelles:

DET VAR EN GANG ...

I august 1982 møttes to arbeidsgrupper og formulerte følgende spørsmål: «Er det mulig å utvikle en «banklignende institusjon» på et nytt idegrunnlag som kunne virke befruktende inn på alle livsområder uten å være sekterisk og avgrensende?».

De to gruppene var ledelsen i henholdsvis Antroposofisk Selskap i Norge og Rudolf Steinerstiftelsen. Spørsmålet ble formulert som en invitasjon til en samtale den 24. september 1982 og sendt til personer man antok kunne være interessert. 23 personer møtte frem, og enda flere meldte fra om interesse for saken. Vi kan i dag se at de fleste ble viktige medbærere av arbeidet mot en reell bankvirksomhet, Cultura Bank.

På møtet ble det henvist til at flere initiativer allerede var i gang for å frigjøre kapital fra ensidig krav om maksimal avkastning og isteden fokusere på kapitalens formål og dets samfunnsnytte. Omfanget i kroner og øre var neppe imponerende i 1982 – men bredden var interessant. Det gjaldt for eksempel:

- Flere stiftelser for utdeling av gaver, bl.a. innenfor oversettelse, forfattere,

utdanning, herunder bl.a. Rudolf Steinerstiftelsen.

- Flere stiftelser for å forvalte eiendoms-kapital, bl.a. for Steinerskoler.
- Lånefondet for Frie Initiativ.
- Låne- og garantiforbundet for Steinerskolene.
- Utvikling av sparefond i tilknytning til virksomhet (Helios).
- Etablering av jordlottlag for jordbruksetablering.
- I tillegg arbeidet enkeltpersoner på flere områder for å utvikle nye finansieringsmuligheter.

Møtet i september 1982 viste at et finansielt utviklingsarbeid ikke var noe nytt innenfor det antroposofiske arbeidsfelt, men at tiden kanskje var moden for et utvidet, nytt grep. Tilbakespillet fra møtet var positivt, og dagen etter gjorde Antroposofisk Selskap i Norge og Rudolf Steinerstiftelsen et vedtak.

Sitat:

«Samtalemøtet viste at mange personer vil kunne tilføre dette arbeid verdifulle synspunkter. Det er derfor viktig at den lille arbeidsgruppen – bestemt til tre personer – supplerer seg etter eget behov fra den krets som er opptatt av disse spørsmål. Arbeidsgruppen vil bestå av Svein Berglund, Leif Holbæk-Hanssen og Ib Kondrup.

Gruppen skal klargjøre lovverket og komme med forslag til hvorledes det er mulig å etablere en finansinstitusjon innenfor de gjeldende regler. De vesentlige finansielle oppgaver og funksjoner for en slik institusjon skal beskrives. Videre et samspill mellom en ny påtenkt institusjon og de nåværende. Videre foreslå konkrete skritt for å komme videre i arbeidet og, så langt det er mulig, prøve å konkretisere en mulig driftssituasjon. Gruppen ble anmodet om å gi et tilbakespill i januar-februar neste år».

I 1983–1984 ble arbeidsgruppen utvidet og hovedlinjene lagt for et første skritt. Det ble hurtig klart at det hverken var tilstrekkelig ressurser eller kompe-

tanse til stede for en hurtig oppstart av en finansiell virksomhet. Det var nødvendig å gå skrittvis til verks. For å unngå konflikt med finansloven ble de vesentlige finansfunksjoner delt på fire aktører, som skulle samarbeide om hovedlinjene i det som ble kalt Antroposofisk Forvaltningssamvirke:

1. Det ble etablert en spareforening.
2. Et andelslag ble også etablert som et koordinerende organ for Forvaltningssamvirket.
3. Rudolf Steinerstiftelsen åpnet for å ta imot innskudd av sparemidler som grunnlag for utlån.
4. Et forvaltningsråd – type: representantskap – ble dannet for å trekke opp hovedlinjene i dette firfoldige samarbeidet.

Spareforeningen besluttet deretter å overføre innskuddsmidler til Rudolf Steinerstiftelsen. I august 1985 hadde Spareforeningen allerede innskudd på ca. 1 mill. kroner. Dette ga Stiftelsen et grunnlag for utlån til 6 prosjekter med til sammen 500 000 kr. Forvaltningskontoret var det administrative organ for samarbeidet. Forvaltningsrådet trakk opp faglige og etiske hovedlinjer for denne konstellasjonen som bygget på kjente funksjoner: Sparing – Utlån – Administrasjon – Representantskap. Dette er ansvarsområder som fortsatt er grunnleggende i Cultura Bank.

I dette firefoldige forvaltningsfellesskapet virket personer som vi senere finner igjen i Cultura Lånesamvirke og Cultura Bank. For ikke å sprengte rammen for denne beretningen, skal vi her bare nevne seks personer i tillegg til de tre som er nevnte ovenfor: Alf Bugjerde, Henriette Fløtra, Arve Gjetnes, Erik Siem, Svein Helge Storødegård og Arne Øgaard¹.

Det er kanskje nærliggende å spørre: Hvorfor denne vekt på Antroposofi og Rudolf Steiners navn? Svaret ligger i at det var i dette arbeidsfellesskapet at

Angsten for en fremtid som vi frykter, kan bare overvinnes gjennom bilder av en fremtid som vi vil.

Wilhelm Ernst Barkhoff

*Medstifter av GLS Gemeinschaftsbank,
Bochum*

Ernst Barkhoff fra GLS-bank donerte en gulldollar som startkapital for det nye bankinitiativet som etter hvert kom til å utvikle seg til Cultura Bank. Foto: GLS-bank

spørsmålet ble stilt: Etterlysning av en «banklignende institusjon» som alternativ til tidens ensidige vekt på styring av kapital mot formål som kunne gi avkastning.

Og spørsmålet inneholdt følgende utfordring: Utvikling av et idegrunnlag som kan virke befruktende inn på alle livsområder? Når det gjelder idegrunnlaget var det den gang både personer, aktiviteter og erfaringer som kunne danne basis for en skrittvis utvikling av en finansiell forsøksvirksomhet.

Like viktig var å prøve ut nye tanker i et praktisk samarbeidsklima hvor både innskytere, låntakere og juridisk ansvarlige i styre og stell kunne dra i samme retning for de langsiktige mål og ikke falle for kortsiktig egeninteresse.

Men – hvor var disse «livsområdene»? Innenfor den antroposofiske bevegelse ikke formelt, men i vid forstand kunne man den gang peke på: Steiner-skoler, Steinerbarnehager, Antroposofiske legesentre, forlag, ny arkitektur, kunstneriske aktiviteter, biodynamisk jordbruk, omsorg for utviklingshemmede, foredling av- og handel med jordbruksprodukter mm. Her var det potensiale for å utvikle et nettverk og prøve ut nye tanker i en tillitsfull atmosfære for å vinne erfaring. Deretter kunne initiativet utvikles videre. Implisitt i oppdraget ligger at den «banklignende institusjon» ikke skal være sekterisk

og begrensende, men tjene allmenne formål.

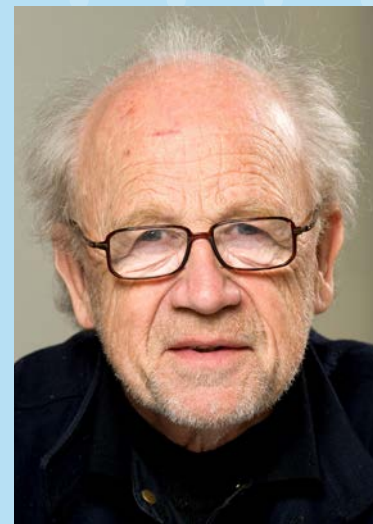
Dette betød imidlertid at motivasjon, innsikt og kapitalbehov var å finne innenfor den antroposofiske bevegelse, og det var der og ingen andre steder det syntes mulig å gå de første famlende skritt mot det som senere ble til Cultura Lånesamvirke i 1986 og senere Cultura Bank i 1996/97. Et frø ble lagt i jorden i begynnelsen av 1980-årene. I dag kan vi se at det inneholdt potensialet til faglige og sosiale intensjoner vi senere gjenfinner i bankvirksomheten. Men ingen visste den gang hva det skulle utvikle seg til i løpet av 35 år.

Til historien hører også at det i 1981 uventet dukket opp en gulldollar verdt kr 1 500, som en gave fra Ernst W. Barkhoff og utenlandske venner av et gryende norsk bank-initiativ. Den ble senere overlevert Cultura Lånesamvirke og gikk inn i bankinitiativets «gullbeholdning». Ved et innbrudd i lokalene i Skippergaten 38 ble den stjålet, men den gjorde sin nytte som moralsk startkapital.

Neste kapittel i historien er vågestykket for å samle Forvaltningssamvirket med sin oppdelte struktur inn i én virksomhet: Cultura Lånesamvirke. Det blir nok temaet for et annet notat.

1) Dette notatet sammen med dokumentasjon fra vedtak og møter, oversendes det historiske arkivet i Antroposofisk Selskap i Norge

Svein Berglund har hatt mange og sentrale roller i Culturas utvikling. Først i de forberedende arbeidsgruppene, deretter som leder for Cultura Lånesamvirke frem til overgangen til bankstatus i 1997 og så som banksjef og daglig leder i Cultura Sparebank fra 1997 til 2003. Han var styreleder i perioden 2006 til 2008 og varamedlem til forstandskapet i 2010.

Cultura Lånesamvirke

✍ ARNE ØGAARD I SAMARBEID MED SVEIN BERGLUND

Administrasjonen i Cultura Lånesamvirke 1992. Fra venstre: Gerd Berge, banksjef Svein Berglund og Turid Aas. Foto: Borgny Berglund

... Cultura oppmuntrer til at innskyterne ikke bare skal tenke på størst mulig renteavkastning, men også tenke på at utlånsrenten er direkte avhengig av hvilken rente innskyterne forlanger. Mange verdifulle prosjekter makter ikke å betale høy rente.

Fra Cultura Lånesamvirke, Utdrag av årsoppgjøret for 1996

I 1976 ble GLS bank stiftet i Tyskland, og deretter fulgte en rekke lignende initiativer i flere europeiske land. Dette ga inspirasjon til å utvikle et sosialt bankinitiativ også her i Norge. På antroposofiske pinsestevner i 1981 og 1982 ble bankideen belyst av Rolf Kerler og Ernst Barkhoff fra GLS-bank. Det var her Barkhoff gikk fram og la en gulldollar på gulvet som et innspill til å komme i gang med det praktiske arbeidet. Denne ble senere stjålet fra lokalene i Skippergata.

Antroposofisk forvaltningssamvirke ble etablert i 1984 som et første skritt mot en slik bankvirksomhet. Samvirket var et samarbeid mellom flere enheter. Det ble en lite oversiktlig organisasjon, og derfor lite egnet til å virke utenfor det rent antroposofiske miljøet. Etter 2 års drift hadde den mottatt 1, 7 millioner i innskudd og blant annet gitt lån til en helsepedagogisk virksomhet i Oslo. Tiden var inne til å gå et skritt videre med en mer effektiv organisasjon.

Men hvordan skulle man få til en bankvirksomhet i Norge? Det var ikke bare å sette opp et skilt og åpne kontor, en måtte tilpasse seg en omstendelig lovgivning. Samvirkebevegelsen var den gang fritatt for konsesjonsplikt, og kanskje var dette et «hull» i lovverket man kunne benytte? Professor Leif Holbæk-Hanssen ble spurt om råd for denne muligheten. Etter Holbæk-Hanssens møter med finansdepartementet fikk han et uformelt notat om at dette formentlig var mulig. Formentlig betyr det samme som antagelig. Dermed turte man å gå i gang. Banken kunne da

starte som et spare- og lånesamvirke. Det skjedde den 4. april 1986 og med en egenkapital på kr 350 000,- gitt av Rudolf Steinerstiftelsen.

Visjonene og samfunnsengasjementet fra den første fasen gikk videre inn i Lånesamvirket. Rudolf Steiners samfunnssyn og menneskebilde ble vevet sammen i det tredelte samfunnsetiske verdigrunnlag som ble lagt til grunn for Lånesamvirket. Og ble senere lagt til grunn for etableringen av Cultura Sparebank.

Svein Berglund tok sjansen på å trappe ned andre aktiviteter slik at han kunne gå inn som daglig leder på heltid. Den første medarbeideren var Eva Schultz, nå Bovim. Gerd Berge kom tidlig inn på regnskapssiden, der hun overtok etter Svein Helge Storødegård. Kora Blakeley arbeidet også der en periode, men ved siden av Gerd og Svein ble det Turid Aas og Arve Gjetnes som kom til å følge Cultura videre på veien til å bli bank.

MANGE BIDRO I ARBEIDET

Det første styret i Lånesamvirket var Alf Bugjerde, Erik Siem og Trond Grønvold. Etter en tid ble Trond erstattet av Henriette Fløtra. I tillegg fantes et råd på rundt 20 personer, som bidro med innspill og synspunkter på drift og utvikling. Arne Øgaard og Kjell Helge Johansen skiftet på å være ledere i rådet.

Den nye virksomheten måtte ha et navn, og de aktuelle forslagene var Aurum, Triade, Sunniva og Cultura. Virksomheten måtte også ha flere ben å >

Rådet

Rådet i Cultura Lånesamvirke møttes to ganger i året og drøftet prinsipielle mål og prioriteringer og la rammene for virksomheten. Ved utgangen av 1993 besto rådet av følgende medlemmer, som representerte forskjellige distrikter og arbeidsområder:

Erling Bakken, Vetre
Borgny Berglund, Jar
Svein Berglund, Jar
Alf Bugjerde, Oslo
Henriette Fløtra, Rygge
John Fundingsrud, Mysen
Arve Gjetnes, Nesoddtangen
Trond Grønvold, Moss
Terje Hammer, Hommelvik
Terje Haukland, Fjøsanger
Kjell Helge Johansen, Heimdal
Lise Bjerkeseth Keus, Jar
Harald Kjerschow, Oslo
Ib Kondrup, Asker
Lars Henrik Nesheim, Andebu
Frode Nilstun, Rolvsøy
Ole Erik Siem, Oslo
Svein Helge Storødegård, Lillehammer
Trygve Sund, Stange
Anne K. Vatshelle Moen, Minde
Øyvinn Vestre, Oslo
Arne Øgaard (leder), Moss

stå på, og regnskapsførsel var en viktig del av arbeidet. Noe inntekt kom også fra en nøkkelservice. Lånesamvirket opprettet et samarbeid med postgiro slik at en hadde et system for innskudd og uttak av penger. Etter min erindring så var dette i stadig forandring slik at en som bankbruker måtte ha en viss tålmodighet og fleksibilitet. I begynnelsen kunne en målrette innskuddene f.eks. til økologisk landbruk, men etter hvert som virksomheten vokste ble dette vanskelig.

Som innskyter kunne en selv velge rente mellom 0 og 5%. Og hvis en valgte 0%, var det større mulighet for Cultura til å låne ut mer til jordbruk.

FIKK DISPENSASJON FRA FINANSLOVEN

Etter en stund gjorde Cultura Kredittilsynet oppmerksom på sin virksomhet. De fikk som svar at det var tvilsomt om utlånsvirksomheten var lovlig. Lånesamvirket søkte deretter om dispensasjon fra finansloven og fikk dette innvilget fra Finansdepartementet i september 1987. Lånesamvirket var da «inntil videre» fritatt fra konsesjonsplikt.

Rudolf Steinerskolen hadde et eget låne- og garantifond, men i 1989 gikk dette inn i Cultura med sin kapital. Med

Utviklingen de første årene		
År	Antall medlemmer	Forvaltningskapital
1984	50	423 000
1985	170	1 728 000
1986	180	4 867 000
1987	204	6 145 000
1988	268	8 669 000
1989	310	11 830 000

utgangspunkt i Framtiden i våre hender hadde Erling Mikkelsen startet opp Norgesfondet som en parallell til Cultura Lånesamvirke. Denne virksomheten ble slått sammen med Cultura i 1990. I 1991 ble Fondet for Frie Initiativ overdratt til Cultura.

Virksomheten vokste sakte, men Berglund så at det hele kunne vokse raskere hvis banken fikk større tilgang på de korte pengene, alt det som til en hver tid finnes på lønnskontoene. Skulle dette være mulig måtte virksomheten bli en bank. En tilleggsmotivasjon for å

bli bank var at antroposofiske stiftelser ikke hadde lov til å plassere sine penger i Lånesamvirket selv om de ønsket det. I den etterfølgende søknadsprosessen ble dette brukt som argument. Berglund ivret altså for bank. Men styret var avventende fordi administrasjonen var liten, og som bank ville Cultura bli underlagt strengere lover og kontrollordninger. I 1989 startet imidlertid de første samtalene med Kredittilsynet om mulighetene for å søke om bankkonsesjon.

Styremøte i Cultura Lånesamvirke 1992. Fra venstre: Banksjef Svein Berglund, Alf Bugjerde, Henriette Fløtra og styreleder Erik Siem. Foto: Borgny Berglund

Fra prosjektlisten til Cultura Lånsamvirke, 1993

Økologisk jordbruk, foredling og distribusjon

Et av kjerneområdene for lånesamvirket var det økologiske og biologisk-dynamiske jordbruket og foredling og distribusjon av økologiske produkter.

GÅRDSBRUK

Alm gård, Stange
Frilund gård, Bjørkelangen
Atnetjernneset gård, Atna,
Bergsmyrene gård, Holmsbu
Solli gård, Stokke
Lånefellesskapet Solli gård, Stokke
Røer gård, Nesodden
Fundingsrud gård, Eidsberg
Foss gård, Skien
Digerneset gård, Seljord
Dalen gård, Solvorn
Karolusgården, Straumgjerde
Stiftelsen Fokhol gård, Stange
Bekkenga gård, Løten
Hulebak gartneri, Tjøme

ORGANISASJONER, FORSKNINGSINSTITUSJONER:

DEBIO, Bjørkelangen
Biologisk-Dynamisk Forening, Porsgrunn
NORSØK, Tingvoll gard, Tingvoll
Ring for Goethanistisk Landbruksforskning, Stange
Demeterforvaltningen, Oslo
Pro-Bio, økologisk samarbeidsprosjekt i Tsjekkia

FOREDLING OG DISTRIBUTJON AV ALTERNATIVE OG ØKOLOGISKE PRODUKTER

Spisestedet Kornelia, Bergen
Bjørkelangen Helios A/L, Bjørkelangen
Celana Laboratorium, Bergen
Trond Grønvold, Heliosbutikk, Oslo
Heliosbutikken A/S, Oslo
Helios A/L, Slemmestad
Helios A/L, Haugesund
Alternativt Marked A/L, Bergen
Indigo A/S, Oslo
Vital Helsebutikk, Norheimsund

Pedagogiske initiativer og omsorgstiltak

PEDAGOGISKE TILTAK:

Steinerbarnehagen i Asker
Rudolf Steinerskolen i Bergen
Steinerskolen på Nesodden
Steinerskolen i Fredrikstad
Stiftelsen skolehuset, Bergen
Steinerskolen og barnehagen på Ås
Idavollen Steinerbarnehage, Lørenskog
Steinerskolen på Lørenskog
Steinerskolen i Indre Østfold
Rotnissen barnehage, Trondheim
Arken Barnehage, Moss
Lillehammer Steinerskole
Steinerskolen i Drammen
Steinerskolen i Hurum
Stiftelsen Olsby (ungdomsleir), Stange
Åsly Steinerbarnehage, Hurum
Steinerskolen i Trondheim
Steinerskolen på Gjøvik-Toten

OMSORGSTILTAK

Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole, Oslo
Stiftelsen Verdandi, Bergen
Vidaråsen Landsby, Andebu
Skårbu gård, Holmestrand
Klostergården, Tjøme

Da Steinerskolen på Nesodden skulle bygge nytt skolebygg var dette et stort økonomisk løft. Otto Vaagen, styreformann i eiendomsstiftelsen, skrev i 1992: «Steinerskolen på Nesodden var et av de aller første initiativer som Cultura ble spurt om å hjelpe til med. Cultura hadde ikke selv midler nok, og i samarbeid med Gemeinschaftsbank i Bochum, Tyskland, ble det organisert klassevisse lånefellesskap. Cultura ydet god hjelp for å få nødvendig tillit i banken i Bochum for denne finansieringen. Dette var det nødvendige grunnlag vi trengte for å komme i gang. Foto: Stian Torstenson

En av de biologisk-dynamisk gårdene hvor Cultura bidro med finansiering var Røer gård. Gjennom Culturas medvirkning deltok ca. 70 personer med lån og etableringsbidrag samt med garantier som muliggjorde driftslån i Cultura. Det ble solgt kulotter a kr 3 000 for å finansiere noe av besetningen på gården. Det skulle 4 kulotter til for å finansiere en ku. Lottene kunne man få tilbakebetalt etter 5 år. Gården hadde i november 1992–25 kyr. Familien Stanghov til høyre sammen med besetningen, som går ute en novemberdag. Foto: Borgny Berglund

Cultura – tilbakeblikk

✍ TURID AAS

For mange år siden – ja slik begynner eventyret – og slik begynte det også for meg. En bekjent gjorde meg oppmerksom på et møte som skulle finne sted på Steinerskolen om en alternativ "bank". Dette var så langt tilbake som høsten 1987. Så viste det seg at det ikke dreide seg om "banken" men om jordbruk og om å skaffe penger til kjøp av Solli gård. Det endte med at jeg, nesten av høflighetsgrunner, ga et tilsagn om minimumsbeløpet. I ettertid viser det seg at det var en av de viktigste handlinger jeg har gjort og som har hatt store konsekvenser for mitt liv.

LÅNELAG OG MENNESKEMØTER

Det første jeg erfarte var at jeg fikk delta i fødselen av en biologisk dynamisk dyrket gård og etableringen av et lånelag. Hvert år inviterte Odd Jarle

Turid Aas på kontoret i Cultura Bank på Holbergs plass 4

Solli gård. Foto: Borgny Berglund

Stener Olsen og Berit Røed lånelagets medlemmer til gården. Først tok Odd Jarle oss med på en vandring i fjøs, mark og eng, og han fortalte med stor begeistring om hva som var blitt gjort og hva som skulle skje videre. Etterpå ble vi invitert inn til Berit, som serverte varm mat laget av gårdens produkter. Vi fikk innblikk i driften, slitet og fikk en dyp respekt for deres visjoner. Der møtte jeg også noe annet, mennesker som så viktigheten av jordbruksimpulsen og som hadde et så sterkt ønske om å realisere sitt verdisyn at de ga slipp på kravet om å få renter av pengene sine. Jeg møtte mennesker med et annet verdisett, jeg fikk innblikk i gårdsdrift, økologi, slitet, men samtidig også gleden når det lyktes.

Lånelagets årlige møter på Solli gård varte i mange, mange år til glede for oss alle. Dette er den beste investeringen jeg noen gang har gjort, og med den var også grunnlaget lagt for mitt senere engasjement i Cultura. For den høsten i 1987 møtte jeg også en finansinstitusjon som tenkte og handlet helt annerledes enn banker for øvrig. Selv arbeidet jeg da i revisjon hvor tidens doktriner om høyeste avkastning på investeringene uten tanke for hvilke prosjekter pengene ble satt inn i, var gjeldende. Tidens credo er som bildet av de vakre måkene – hvite, elegante flygere – beundringsverdige på avstand, men har du en matbit i hånden, bør du passe deg! Hvem har ikke opplevde måkene som slåss og skriker sitt "skal ha - skal ha" i kampen om byttet?

Så ville det seg slik at jeg høsten 1990 ble ansatt i Cultura Lånesamvirke. Den gangen var det Svein Berglund og Gerd Berge som stod for den daglige

Vertskapet på Solli gård, Berit Røed og Odd Jarle Stener Olsen. Foto: Borgny Berglund

driften, og jeg ble tredje hjul på vogna. Vi var en finansinstitusjon som tok imot folks sparepenger. Hver måned mottok innskyterne en kontoutskrift om innestående, som var undertegnet av Gerd. Innskyterne valgte selv hvilken rente de ville ha, med viten om at det rentenivået de valgte gjenspeilte seg i hvilken rente vi måtte kreve av dem som skulle låne penger hos oss. Vi lånte ut pengene til prosjekter som ville gå en annen vei, som kunne dekke reelle behov og tjene menneskene.

UTPRØVING AV NYE IDEER

Som sikkerhet for lån tilbød vi mange fellesskapsdannende sikkerhetsmodeller, som lånelag og garantilag, ved siden av de tradisjonelle realsikkerhetene. Mange kreative nytenkende ideer ble forsøkt i praksis her. Ideer som hadde sitt arnested blant en gruppe mennesker som hadde arbeidet med temaet fra tidlig på 1980-tallet. Av dem som hørte til gruppen kjenner jeg Leif Holbæk-Hanssen, Svein Berglund, Erik Siem, Alf Bugjerde, Henriette Fløtra – og mange flere som kom til etter hvert som tillitspersoner i Cultura Lånesamvirke.

Etter noen år kom også Arve Gjetnes til Cultura – så nå hadde vogna 4 hjul. Vi var klare for neste fase; brukskonti. Det vil si, vi gikk fra bare å håndtere

sparekonti til å gi mulighet for at folk selv kunne gå i Postbanken og ta ut og sette inn penger. Tidligere ble dette håndtert ved at den enkelte måtte overføre fra sin vanlige bank til Cultura. Det var et stort steg at kundene kunne gå direkte i Postbanken. Ja så stort at vi følte vi måtte ha mer plass for å ta imot flere medarbeidere. Nye lokaler fant vi på Holbergs plass. Vi engasjerte et flyttebyrå til å transportere møbler og maskiner. Men det må ha sett nokså stusslig ut det vi hadde, for en av sjauerne var usikker på om dette var det som skulle inn i de nye lokalene eller om det skulle på søppeldeponiet! Flytteoperasjonen ble minnerik også av en annen grunn. Kassen med depotet, alle sikkerhetsdokumentene, hadde vi pakket pent ned og merket med "behandles med forsiktighet". Stor var Arves overraskelse da han oppdaget at kassen var brukt til å holde gatedøren åpen mens flyttefolkene bar sakene våre ut!

Fra vi tok lokalene på Holbergs plass i besittelse, har det vært en rivende utvikling.

For meg har dette vært herlige år med utvikling og nyskaping – og glede over å møte mange engasjerte mennesker fra hele landet. Møtet med Cultura er min beste investering!

Turid Aas var ansatt i Cultura Lånesamvirke fra 1990 til 1996. Hun var en av stifterne av Cultura Sparebank, hvor hun ledet kundeavdelingen i banken fra 1997 til 2006. Hun var med i bankens styre i perioden 1999–2000, i forstandskapet 2001–2012 og i kontrollkomiteen 2007–2008.

Foto: Borgny Berglund

Gjennom byråkratiets tornekratt

✍ ARNE ØGAARD

Fra de første samtalene Cultura Lånesamvirke hadde med Kredittilsynet skulle det komme til å ta 7 år før Cultura endelig fikk bankkonsesjon i 1996. Cato Schiøtz kom med i arbeidet i 1991 og var sentral i å få gjennomført nødvendige avklaringer ovenfor myndighetene.

8. juni 1989 innledet Cultura Lånesamvirke en samtale med Kredittilsynet om momenter i en banksøknad, og det ble antydnet at en forretningsbank ville være en mulig løsning.

27. desember 1990 søkte Cultura om konsesjon som forretningsbank. Hverken Norges Bank eller Kredittilsynet var positive, men i en samtale med Finansdepartementet ble det åpnet for at Cultura kunne søke som sparebank.

Saksgangen i denne typen saker er at man søker departementet, som sender saken til Kredittilsynet, som så sender den til Norges Bank, som igjen sender den tilbake til Kredittilsynet, som sender den til departementet, som så avgir et svar.

28. august 1991 ble den første sparebanksøknaden sendt. 19. november kom det en kommentar fra Kredittilsynet, og allerede 29. november 1991 sendte Cultura en kommentar til Finansdepartementet om Kredittilsynets uttalelse.

Etter Culturas kommentarer ble saken sendt rundt en gang til, og det kom nye kommentarer fra de to offentlige aktørene.

4. juni 1992 varslet Finansdepartementet at saken måtte utsettes på grunn av kommende EØS-regler. 10. november trakk Cultura søknaden samtidig som de varslet at en ny søknad vil bli fremmet med utgangspunkt i de nye reglene.

De nye EØS-reglene krevde at nye banker måtte ha en egenkapital på 5 millioner ECU (en forløper til Euro). På daværende tidspunkt tilsvarte dette 40 millioner kroner. Men det var en mulighet for at spesielle banker kunne få et unntak med en egenkapital på 1 million ECU, altså bare 8 millioner kroner. Det var imidlertid opp til hvert enkelt land om de ville vedta en slik dispensasjonsordning. En kvinnelig advokat Cultura hadde kontakt med i denne perioden hadde en bekjent som satt i det utvalget som utformet de nye norske bankreglene. Fra Culturas side ble hun sterkt oppfordret om å bidra til at unntaksbestemmelsen ble tatt inn i den norske loven. Hvorvidt denne kvinnen hadde noen innflytelse på prosessen vet vi ikke, men hvis hun hadde det, er hun en av flere viktige kvinner som har bidratt til at det ble mulig å realisere Cultura Sparebank. Unntaksbestemmelsen ble i hvert fall tatt inn i loven, og selv om 8 millioner kroner som egenkapital var et høyt beløp, anså styret i Cultura at det var mulig å oppnå.

10. desember 1992 sendte Cultura inn en ny søknad. Norges Bank avga nå en positiv innstilling. Den unge, kvinnelige saksbehandleren viste at hun forstod og verdsatte Culturas intensjoner og påpekte at søknaden kunne anbefales innenfor det nye lovverket. Men hennes argumenter var ikke tilstrekkelige for Kredittilsynet, som valgte ikke å tilråde søknaden. 19. november 1993 skrev advokat Cato Schiøtz et langt brev med kritikk av Kredittilsynets uttalelse. Dette førte til at Finansdepartementet den 15. november 1994 ba Kredittilsynet om å se på søknaden på nytt, og 9. mai etterfølgende år kom følgende svar, hvor jeg gjengir deler av oppsummering og tilrådning:

«Kredittilsynet ser at den virksomhet som i dag drives av Cultura Lånesamvirke fremstår som mindre spesiell enn

hva som tidligere var tilfellet. Etter en samlet vurdering er Kredittilsynet allikevel kommet til at en prinsipalt opprettholder sitt standpunkt inntatt i tilrådning 8. oktober 1993 til Finansdepartementet om at søknaden om bankkonsesjon bør avslås. Den virksomhet som drives av Cultura Lånesamvirke har antatt et slikt omfang og en slik profil, at det hverken for myndighetene eller for institusjonen selv vil være tilfredsstillende å drive videre på bakgrunn av den dispensasjon som virksomheten i dag baseres på. Etter EØS-regelverket vil den virksomhet som Cultura utøver være å betrakte som en kredittinstitusjon. Kredittilsynets vil tilrå at Cultura Lånesamvirke anmodes om å søke konsesjon som finansieringsselskap. Deresom slik søknad ikke er sendt inne 6 måneder, bør virksomheten opphøre».

Etter hva vi har fått vite så var det en intens debatt om denne saken i Kredittilsynet, og også her var det en kvinne som talte Culturas sak. Resultatet ble at det også fulgte en subsidiær tilrådning hvor det het at Cultura kunne gis konsesjon som Sparebank hvis bestemte krav ble oppfylt.

Banken måtte blant annet ha et grunnfond på minst 10 millioner og en kapitaldekning på minst 16 %. Det skulle også til en hver tid være en beholdning av likvide midler på 16 %.

Det var nå mulig for Finansdepartementet å godkjenne Cultura Sparebank, men månedene gikk uten at en hørte noe. Underveis hadde en først og fremst forholdt seg til saksbehandlere, men 30. juli 1996 fant Svein Berglund ut at de måtte henvende seg til selve finansminister Sigbjørn Johnsen. Berglund påpekte at departementet selv hevdet å ha en saksbehandlingstid på 6 måneder, men her hadde det gått 14 måneder uten at noe hadde skjedd.

Den 23. august sto en liten notis i Aftenposten under « Nytt

fra statsråd»:

Det gis tillatelse til etablering av Cultura Sparebank.

Dette var den siste avgjørelsen fra Sigbjørn Johnsen før han gikk av som minister.

7 år gjennom tornekrattet hadde det endelig ført frem etter en stor innsats fra styret i Cultura Lånesamvirke, Svein Berglund og Cato Schiøtz. Cato Schiøtz kom med i arbeidet i 1991 og hadde god hjelp av sin kollega Thorbjørn Gjerde, som tidligere hadde vært juridisk sjef i Oslobanken. Cato kontaktet også flere sentrale personer i Kredittilsynet som han kjente fra sin yrkeskarriere.

Oversikten over gir bare et innblikk i prosessen. I tillegg ble det skrevet utallige purringer, korrigeringer og avholdt et stort antall møter.

ARGUMENTASJONEN

Innledningsvis hadde Cultura søkt med utgangspunkt i sparebankloven fra 1961 hvor kravet til egenkapital var 500 000. Men det var den gang kroneisen og et Donaldsblad kostet en krone. I 1990 var det rimelig å kreve et langt høyere beløp. Cultura hadde søkt om å få starte med en egenkapital på 2 millioner, men dette ble ansett som alt for lite. Departementet ville dessuten avvente de nye reglene, men et unntak ble gjort for Enebakk Sparebank, som ble godkjent med en egenkapital på 4,5 millioner.

Men det var ikke bare lav egenkapital myndighetene var bekymret for. Selv om Cultura Lånesamvirke hadde blitt drevet så godt som uten tap var man engstelig for om den lille administrasjonen kunne følge opp like godt når det var snakk om å låne ut penger i hele Norge. Lånesamvirket hadde også gjennomført noen tilfeller av låneformidling, det vil si å for-

>

midle lån direkte fra interesserte kunder til prosjekter. Dette ble ikke ansett som god bankdrift, og det ble uttrykt engstelse for at innskyterne kunne ta ut pengene sine og låne dem ut direkte. Dette var ikke noen betydelig del av Culturas virksomhet og dermed et argument som ble tilbakevist i et av Cato Schiøtz' mange oppklaringsbrev.

Det var ikke klarlagt hva som var kriteriene for å komme inn under EØS-regelens dispensasjonsordning med 1 million ECU i egenkapital, og det ble reist spørsmål om Cultura kunne omfattes av denne ordningen. Cultura foreslo selv at begrensing kunne ligge i at de ikke skulle drive handel med aksjer, valuta og derivater. Dette er i overensstemmelse med retningslinjene fra Kredittilsynet 14. september 1994. Men Kredittilsynet hadde misforstått den danske praktiseringen av ordningen ved at de trodde at bare små lokalbanker kunne godkjennes. Dette ble brukt som et argument mot etableringen av Cultura, som skulle ha et nasjonalt virkeområde, men Cato Schiøtz fikk oppklart denne misforståelsen.

I Norge har vi idag en ordning med at Bankenes sikringsfond garanterer for bankinnskudd inntil 2 millioner kroner. I 1996 hadde sparebankene og forretningsbankene hvert sitt sikringsfond. Det var åpenbart en skepsis i Kredittilsynet mot å inkludere Cultura i denne ordningen. Pinsebevegelsen hadde en egen spare- og låneordning, som bare gjaldt for pinsevenner, og denne garantiordningen gjaldt ikke for dem. Det fremkommer av dokumentene at Kredittilsynet ønsket å

betrakte Cultura som en spareordning for en bestemt gruppe idealister, og at virksomheten dermed kunne vurderes linje med Pinsebevegelsen. Det måtte derfor argumenteres sterkt for at Cultura Sparebank ville henvende seg til allmennheten, og at det var en bank som ønsket å konkurrere på linje med andre sparebanker. I diskusjonen ble ordet nisjebank brukt i både negativ og positiv betydning. I forhold til de store bankene ville Cultura åpenbart bli noe spesielt, men samtidig ønsket banken å arbeide mest mulig allment. Fra myndighetene ble nisjebank brukt i forbindelse med at de mente banken ville få en for snever risikospredning, men dette var ikke slik banken ønsket å arbeide.

I brev fra Kredittilsynet av 8. oktober 1993 ser vi begrundelsen for avslaget på søknaden fra desember 1990: *«Det ble lagt vekt på at foretaket var rettet mot finansiering av prosjekter ut fra andre kriterier enn bedriftsøkonomisk lønnsomhet, hvilket vil gjøre virksomheten risikoutsatt, mens foretaket selv ikke har budsjettert med tap på utlån de første fire driftsår. En fant det dessuten betenkelig å la en bank med et så vidt spesielt formål komme inn under det ordinære sikkerhetsnettet for banker.»*

Et tidligere argument mot etableringen av Cultura Sparebank var det at *«innskyterne kan påvirke bankens utlånsprofil er ikke forenlig med hva som oppfattes som bankvirksomhet»*. Noen nytenkning i mer demokratisk retning var ikke velkommen på dette tidspunktet.

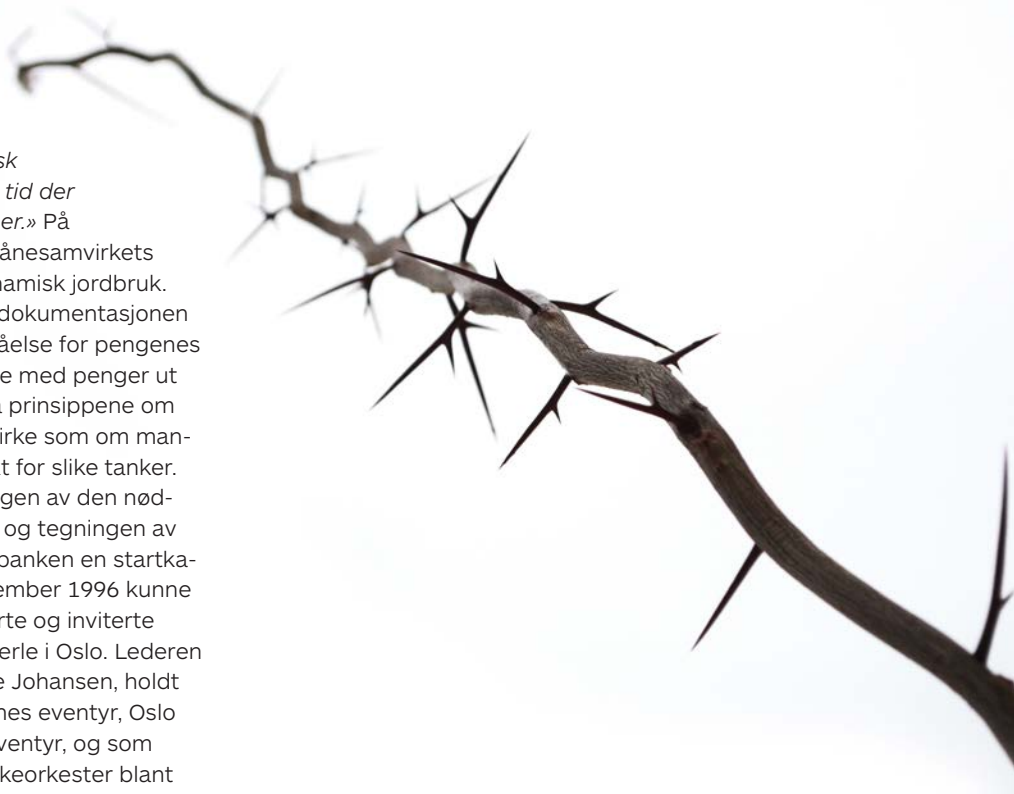

Forberedende møte før stiftelsesmøtet. Fra venstre: Turid Aas, Svein Berglund, Ole Erik Siem, Kjell Helge Johansen, Henriette Fløtra og Alf Bugjerde. Foto: Borgny Berglund

Et argument som også ble brukt mot banken var at: «*Det kan hefte en viss politisk risiko ved å gi utlån til landbruksformål i en tid der denne næringen står foran store tilpasninger.*» På dette tidspunktet var en betydelig del av Lånesamvirkets midler lånt ut til økologisk og biologisk-dynamisk jordbruk.

Ved gjennomgang av den foreliggende dokumentasjonen er det åpenbart at det var svært liten forståelse for pengenes sosiale funksjon og det at noen ville arbeide med penger ut fra en sosial bevissthet og ikke bare ut i fra prinsippene om sikkerhet og avkastning. Det kan snarere virke som om mange myndighetspersoner hadde en viss frykt for slike tanker.

Men til slutt gikk det altså bra. Etableringen av den nødvendige egenkapitalen var godt forberedt, og tegningen av grunnfondsbevis (nå egenkapitalbevis) ga banken en startkapital på 10,2 millioner. Endelig den 16. november 1996 kunne Cultura Sparebank stiftes. Ca. 50 interesserte og inviterte offentlige representanter var til stede på Berle i Oslo. Lederen av rådet i Cultura Lånesamvirke, Kjell Helge Johansen, holdt en hilsmingstale bygget opp omkring Goethes eventyr, Oslo Eurytmiensemble viste bilder fra samme eventyr, og som avslutning spilte Bærum Steinerskoles strykeorkester blant annet Holbergsuiten av Grieg. 🍀

Den kommende banksjefen Svein Berglund (bak), hans kollega Turid Aas og den kommende lederen av forstandskapet, Kjell Helge Johansen (til høyre), overvåker signeringen av stiftelsesdokumentet. Foto: Borgny Berglund

Utdrag av protokoll fra konstituerende stiftelsesmøte av Cultura Sparebank, den 16. november 1996 i Oslo

Tilstede eller representert med fullmakt var stifterne i henhold til stiftelsesdokumentet av 21. september 1996: Erling Bakken, Gerd Berge, Svein Berglund, Borgny Berglund, Tor Blekastad, Alf Bugjerde, Henriette Fløtra, Arve Gjetnes, Terje Hammer, Lars Hektoen, Kjell Helge Johansen, Lise Bjerkeseth Keus, Harald Kjerschow, Ib Kondrup, Anne K. Vatshelle Moen, Lars Henrik Nesheim, Ole Erik Siem, Svein Helge Storødegård, Øyvin Vestre, Arne Øgaard og Turid Hartmark Aas.

BAKGRUNN

Stifterne av Cultura Sparebank la på stiftelsesmøtet frem et verdisyn som skal være et fundament for bankens virksomhet. Dette verdisyn har utviklet seg gjennom erfaringer fra den forutgående virksomhet i Cultura Lånesamvirke. Lånesamvirket ble etablert i 1986 av en gruppe mennesker som mente det var viktig at en finansieringsvirksomhet/bank fikk opparbeide erfaringer ut fra et grunnsyn hvor både penger og mennesker har andre kvaliteter enn dem som vanligvis kommer i betraktning innen bankvirksomhet. Impulsen til et slikt initiativ ble hentet fra Rudolf Steiners åndsverk samt fra andre bank- og bankliggende institusjoner som også har tatt utgangspunkt i Rudolf Steiners grunnleggende forskning, men som senere har utviklet seg selvstendig i forskjellige retninger.

Frihet og ansvar. Innbefattet i dette grunnsyn som skal være Sparebankens fundament, er at mennesket er et åndsvesen og er en langt mer utviklet individualitet i vår tid enn noen gang tidligere i historien. Dagens mennesker krever større individuell frihet enn tilfellet var før og de må derfor også ta mer

individuell ansvar innen alle livets områder. Det enkelte menneske er idag med på å bestemme samfunnets utvikling og har derved et ansvar for kontinuerlig å forsøke å gjennomskue virkningen av prosesser og mekanismer innen samfunnslivet. Det må skapes muligheter for at frihet og ansvar kan virke positivt og mangfoldig inn i videreutviklingen av samfunnet.

Likeverd. Stifterne har tillit til at det i hvert menneske kan finnes en ansvarlig grunnholdning som ser mening og felles nytte i å utvikle samarbeidsformer mellom likeverdige mennesker. Begrepet likeverd må omfatte alle mennesker samt parter i avtaleforhold. Cultura skal ha øye for at det kan utvikles gode sosiale strukturer basert på likeverd.

Solidaritet med natur og mennesker. Det er en oppgave å bidra til å utvikle solidariske, ressursbevisste holdninger og fremme konkrete tiltak som legger vekt på reell økonomisk verdiskapning innenfor et langsiktig perspektiv for naturen og menneskene. Lønnsomhet skal ikke være et hovedmål for verdiskapningen, men et middel for en slik verdiskapning.

Dette er en del av Culturas forståelse av idealene: frihet – likhet – brorskap, inspirert av Rudolf Steiners syn på disse tre grunnprinsipper for samspillet i samfunnet.

Stifterne ønsker at dette verdisyn skal danne basis og utgangspunkt for forstanderskapets, styrets og medarbeidernes virksomhet i Cultura Sparebank. Verdisynet bør imidlertid utvikles og utformes videre gjennom erkjennelser og erfaringer fra Sparebankens arbeid, fra samarbeidet med mennesker i andre banker med beslektet grunnsyn og via forskning ved institusjoner som Den frie høyskole for åndsviten-skap i Sveits.

Fra stiftelsesmøtet for Cultura Sparebank i 1996. Stifterne står i kø for å få signere.

Cultura Banks stiftere

STIFTERE:

Turid Hartmark Aas
 Erling Bakken
 Gerd Berge
 Borgny Berglund
 Svein Berglund
 Tor Blekastad
 Alf Bugjerde
 Henriette Fløtra
 Arve Gjetnes
 Terje Hammer
 Lars Hektoen
 Kjell Helge Johansen
 Lise Bjerkeseth Keus
 Harald Kjerschow
 Ib Kondrup
 Anne K. Vatshelle Moen
 Lars Henrik Nesheim
 Ole Erik Siem
 Svein Helge Storødegård
 Øyvind Vestre
 Arne Øgaard

MEDSTIFTERE :

Anne Kristin Berge
 Hans Berge
 Ivar Bjelke
 Kora Blakely
 Gerd Blekastad
 Christa Borgen
 Olaug Hagerup
 Terje Haukland
 Marie Therese Heiberg
 Morten Ingvaldsen
 Ingemar Johanson
 Nils Langeland
 Marit Nesheim
 Trond Solstad
 Petter J. Stanghov
 Berit de Vries
 I tillegg 4 personer der det ikke var mulig å tyde signaturen.

Red. anm.: Skillet mellom «stiftere» og «medstiftere» er gjort av tekniske årsaker, som har å gjøre med signering av dokumenter, men vi regner alle som stiftere av banken. For medstifterne hadde redaksjonen kun en håndskreven navneliste, og fire av signaturene lot seg dessverre ikke dechiffre. Vi beklager dette. Dersom noen av leserne vet hvem som mangler, så er redaksjonen takknemlig for beskjed.

Menneskene i Cultura Bank 1997 og 2017

Banksjefene – de offisielle bildene

Cultura Bank har hatt 3 banksjefer.

Svein Berglund (1997–2003)
Foto: Borgny Berglund

Lars Hektoen (2003–2015)

Kjell Fredrik Løvold (2015–)

Banksjefene – bak kulissene

I tillegg til sin innsats som dyktige fagpersoner i banken, har banksjefene også mange andre gode sider, noen av dem avsløres her:

Svein Berglund er en habil pianist med hjerte for jazz, som fant ut at banken trengte et piano.

Lars Hektoen er som fisken i vannet i sosiale sammenhenger, her trår han til som servitør på bankens julebord og avslører at han kan bære tre tallerkener på en gang.

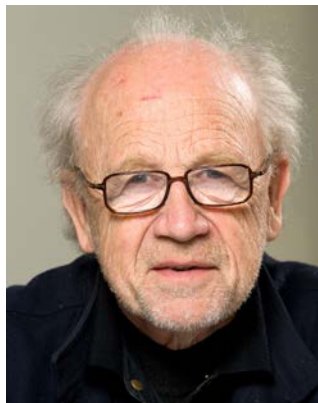
Kjell Fredrik er en turvant naturelsker og vil gjerne få med seg de ansatte ut på tur. Her er han i Buardalen i Hardanger.

Styreledere

Cultura Bank har hatt fire styreledere siden 1997.

Erik Siem
(1997–2005) Foto: Borgny Berglund

Svein Berglund
(2006–2008) Foto: Borgny Berglund

Kari Schage
(2008–2014)

Nåværende styreleder, Maria Bjune, har vært med i styret siden 2008 og overtok som styreleder i 2014.

Styret i Cultura Bank 1997

< Det første styret i Cultura Bank. Bildet er tatt foran svenskeovnen på banksjefens kontor på Holbergs plass 4. Fra venstre: Banksjef Svein Berglund, Alf Bugjerde, Erik Siem (styreformann). Foran: Henriette Fløtra. Foto: Borgny Berglund

Fra venstre: Styreformann Erik Siem og styremedlem Henriette Fløtra får prøve seg seg som bakere på besøk hos bakeriet Aurion i Danmark i forbindelse med Nordisk Bankmøte.

Styret i Cultura Bank 2017

Maria Bjune, styreleder

Christian Dubrau, nestleder

Regine Andersen

Alf Howlid

Øyvind Vestre

Randi Almås Welhaven

Torstein Dyrnes (ansattes representant)

Varamedlemmer: Camilla Gjetnes (personlig vara for Torstein Dyrnes) og Tor Henning Carlsen

Ansatte i Cultura Bank – 1997

I 1997 besto administrasjonen i banken av 4 personer, men ut fra arbeidsmengden som ble utført, skulle man tro det hadde vært fler!

Tre av de fire som var ansatt i Cultura Bank ved oppstarten i 1997, bak skranken i 3. etasje på Holbergs plass 4. Fra venstre: Gerd Berge, banksjef Svein Berglund og Turid Aas. Fjerdemann, Arve Gjetnes, var ikke med på bildet. Foto: Borgny Berglund

Ansatte i Cultura Bank 2006

God stemning under fotograferingen av ansatte i Cultura Bank 2006. Fra venstre: Christina Andersson, Christine Bakke, Torstein Dyrnes, Gerd Berge, Jannike Østervold, Aasta Eik-Nes, Stian Torstenson, Gro Sissel Taraldrud, Diana Veidmane-Lampe, Bjarne Hjertholm, Arve Gjetnes og foran: banksjefen selv, Lars Hektoen.

Ansatte i Cultura Bank – 2017

Foto: Herman Dreyer

Christina
Andersson (C)

Mathias Bertram (L)

Arve Gjetnes (R)

Andreas Haugerud
(D)

Bjarne Hjertholm (L)

Rune Horne (L)

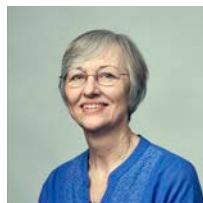
Annette Larssen (D)

Kjell Fredrik Løvold
(banksjef, daglig
leder)

Alice Nyamogo (Ø)

Gro Sissel Taraldrud
(L)

Stian Torstenson
(IM)

Jannike Østervold
(assisterende
banksjef IM)

Torstein Dyrnes
(regnskapssjef)

Camilla Gjetnes
(leder D)

Christine
Praamsma (Ø)

Mie Tørmoe (D)

Kari Schage
(assisterende
banksjef, leder L)

Thomas Emil Lie
Karlsen (D)

Forkortelse for arbeidsområder: L: Låneavdelingen, D: Dagligbank, Ø: Økonomi, regnskap og betalingsformidling, IM: IT og marked, C: Compliance, R: Risk manager

Forstanderskapet

Forstanderskapet består av representanter for innskyttere, egenkapitalbevisiere og ansatte, foruten en representant oppnevnt av kommunen. Siden banken ble startet har forstanderskapet hatt fire ledere:

Arne Øgaard (1997–2004)
Kjell Fredrik Løvold (2005–2006)
Harald Kjerschow (2007–2011)
Helle Rosenvinge (2012–)

Nåværende forstanderskapsleder, Helle Rosenvinge, har også vært varamedlem til bankens styre 1999–2000 og styremedlem/nestleder i perioden 2002–2005

FORSTANDERSKAP 1997:

Arne Øgaard (leder)
Svein Helge Storødegård (nestleder)
Erling Bakken
Tor Blekastad
Lars Hektoen
Harald Kjerschow
Ib Kondrup
Lars Henrik Nesheim
Camilla Smit

Vararepresentanter:
Elizabeth Wirsching
Anne K. Vatshelle Moen
Øyvind Vestre

Red.anm.: Kommunale representanter kom først med fra 1998.

FORSTANDERSKAP 2017:

Helle Rosenvinge (leder)
Ove Jakobsen (nestleder)
Lars Hektoen
Johannes Brinkmann
Elizabeth Wirsching
Elizabeth von Hanno Brockfield
Åsa Jeppsson
Frank Schmiemann
Kjersti Aspheim
Rune Horne
Stian Torstenson
Jannike Østervold
Mathias Bertram

Vararepresentanter:
Morten Ingvaldsen
Anne-Kristin Løes
Christina Solli Ektvedt

Utlånsvirksomheten

✎ JANNIKE ØSTERVOLD

Utlånene er selve kjernen i bankvirksomheten. I det verdisynet som ble formulert da banken ble grunnlagt heter det at «Det er en oppgave å bidra til å utvikle solidariske, ressursbevisste holdninger og fremme konkrete tiltak som legger vekt på reell økonomisk verdiskapning innenfor et langsiktig perspektiv for naturen og menneskene.»

Svein Berglund uttrykte det slik i 1997, i et informasjons-skriv som ble delt ut til potensielle kunder: «Våre konkrete og nære mål er – i samarbeid med innskyterne – å tjene som fødselshjelper for prosjekter og virksomheter som har en samfunnsorientert eller økologisk profil.» Han skriver også: «Cultura yter lån til formål som kan tilføre samfunnet en kvalitativ verdi basert på et reelt behov. Vi legger vekt på at prosjektene skaper reelle verdier og meningsfylte arbeidsplasser.» (cultura-info, september 1997)

Cultura Bank overtok ved oppstarten i 1997 en låneportefølje på 20,1 millioner fra Cultura Lånesamvirke og økte den i løpet av bankens første driftsår til 34,1. Den gode veksten fortsatte, og Turid Aas ledet utlånsvirksomheten frem til hun sluttet i banken i 2006. I 2007 overtok Kjell Fredrik Løvold som ny kredittsjef. Senere ledet Rune Horne utlånsavdelingen i en periode, før Bjarne Hjertholm tok over, og i 2017 ble så Kari Schage ansatt som ny kredittsjef og assisterende banksjef. Hun var godt kjent med banken fra tidligere, etter å ha vært medlem av bankens styre fra 2006–2007 og styreleder i perioden 2008–2014.

I løpet av 2016 passerte utlånsvolumet for første gang 500 millioner.

Cultura Bank er medlem av Global Alliance for Banking on Values (GABV), og i 2015 la banken om kategoriseringen av utlånene for å kunne rapportere etter GABV's fordeling på «People, Planet, Prosperity».

Når vi ser på fordelingen av låneporteføljen i dag og for 20 år siden, er de viktigste utlånsformålene fremdeles de samme. Vi ser at «People», hovedsakelig skoler, barnehager og omsorgsprosjekter, fortsatt er den største utlånsgruppen.

Innenfor «Planet» har vi i løpet av perioden fått med et bredere spekter av miljørelaterte prosjekter, blant annet med de nye miljøboliglånene, samtidig er det økologiske jordbruket og hele verdikjeden med foredling og distribusjon av økologiske produkter fortsatt et høyt prioritert utlånsområde for banken.

BOLIGLÅN

Ved oppstarten hadde banken så liten forvaltningskapital at det var lite rom for å gi boliglån, men etter hvert som kundemassen vokste og det kom til fler og fler privatkunder som åpnet lønnskonto, økte også pågangen for å få boliglån.

Etter nøye vurdering avgjorde bankens styre at andelen boliglån kunne økes til 30%. Bak vurderingen lå både ønsket om å imøtekomme kundene som ville ha Cultura som eneste bankforbindelse og erkjennelsen av at en økt andel boliglån, som krever mindre egenkapital enn utlån til bedrifter, gjorde det lettere for banken å vokse videre. Dessuten mente myndighetene at den høye andelen næringslån gjorde at Cultura Bank hadde høyere risiko sammenlignet med andre sammenlignbare sparebanker. Det var imidlertid ikke noe som tydet på det når man sammenlignet Culturas tap på lån med andre banker.

Etter innføringen av miljøboliglånene har styret vedtatt adgang til å øke andelen boliglån opp til maksimalt 50%. Pr. 31.12.2016 utgjorde boliglånene (inkludert miljøboliglån) til sammen 39,8% av totale utlån.

Formål	Utlån pr. 31.12.1997		Utlån pr. 31.12.2016	
	Kroner	Prosent	Kroner	Prosent
People	18 923 571	55,6 %	206 526 910	40,4 %
Planet	9 527 721	28,0 %	136 909 140	26,8 %
Prosperity			10 063 535	2,0 %
Housing	5 107 170	15,0 %	145 613 498	28,5 %
Other	504 996	1,5 %	11 555 753	2,3 %
Sum:	34 063 458	100,0 %	510 668 836	100,0 %

People: Skoler, barnehager, omsorg, kultur, terapi

Planet: Økologisk jordbruk, foredling- og distribusjon av økologiske produkter og andre øko- og miljøtiltak, miljøboliger

Prosperity: Andre lån til småbedrifter

Housing: Vanlige boliglån

Other: Lån som faller utenom ovennevnte kategorier, hovedsakelig andre private lån.

Et utvalg av utlånsprosjekter – 2017

Isandi – Vondeling arbeid. Foto Nina Ruud

Steinerskolen i Indre Østfold.
Foto Stian Torstenson

Restaurant Maaemo

Cirkus Xanti: Sverre Klovn

Asbjørn Dagestad. Foto Stian Torstenson

NDesign. Foto Stian Torstenson

Kulturhuset Hoytun-Klokkeren
Landhandel – Thomas Andreas
Kolding. Foto Stian Torstenson

Epleslang. Foto Heidi Goodreid

Hurdal Økolandsby.
Foto Stian Torstenson

Cultura Lånesamvirke i Skippergata 38. Fra venstre: Turid Aas, Svein Berglund og Gerd Berge. De fikk senere med seg Arve Gjetnes, og sammen startet de Cultura Bank. Foto: Borgny Berglund.

Den praktiske siden av bankdriften

✍ JANNIKE ØSTERVOLD

En nødvendig betingelse for å starte Cultura Bank var at konjesjonen og verdigrunnlaget var på plass. Men det er også mange praktiske forhold som må være i orden for at det skal være mulig å drive en bank. Det trengs både mennesker, maskiner, datasystemer, lokaler og gode samarbeidspartnere. I det følgende gjengis et subjektivt utvalg av store og små begivenheter hentet frem fra hukommelsen hos meg selv, som har vært i banken i 19 av de 20 årene, og Arve Gjetnes, som har vært med fra lånesamvirkets tid.

Etter hvert som virksomheten i lånesamvirket vokste, ble det behov for mer automatiserte løsninger. En kunne ikke på lang sikt basere seg på å skrive kontoutskrifter på skrivemaskin. Arve Gjetnes, som senere ble økonomisjef i Cultura Bank, var den som fant fram til det lille Trondheimsfirmaet, Metatech, som hadde utviklet et datasystem for interessekontorer som drev med sparing og utlån. Det var blant annet i bruk hos Jernbanepersonalets Personellservice på Hamar. Cultura Lånesamvirke tok i bruk dette systemet i 1995. Da lånesamvirket i årsskiftet 96/97 skulle konverteres til Cultura Bank, ble datasystemet og databasen beholdt, og alle konti ble utstyrt med 11-sifrede bankkontonummer. Det fantes andre systemløsninger for bank (AS EDB), men prislappen var så høy at det den gangen var uoverkommelig for Cultura.

MYE MANUELT ARBEID I STARTEN

Arve Gjetnes forteller at det ble mange lange arbeidsdager i forbindelse med banketableringen og innføring av nye arbeidsrutiner, og når administrasjonen bare besto av 4 personer, falt det mye på de som var igjen hvis noen var syke eller på ferie. I en pionerfase er alle innstilt på å stå på ekstra, men på lang sikt er det ikke bærekraftig eller ønskelig for en bedrift at de ansatte arbeider så mye. Det ble viktig at banken skulle vokse for å få økonomi til å ansette flere medarbeidere og få en mer robust organisasjon.

Cultura Lånesamvirke hadde en avtale med Posten, som gjorde at kundene kunne få penger ut og inn av Cultura ved hjelp av PostGiro. Denne avtalen gikk ut 31.12 1996, samtidig som Cultura ble bank. Løsningen den første tiden ble at alle transaksjoner ut og inn

På 70-tallet og frem til midten av 80-tallet var sjekk vanlig betalingsmiddel, men fra midten av 80-tallet gikk det nedover. I 1991 lanserte BBS et Bank-Axcept kort, og betaling i kort-terminaler ble raskt populært, mens sjekkbruken stupte.

av kundekonti ble punchet manuelt i banken, da Cultura ikke var online med bankinfrastrukturen. Brevgiroblanketter ble sendt til BBS (Bankenes Betalings-sentral, nå NETS), etter at beløpene var registrert ut av kundenes konti, og innbetalinger ble punchet etter papirlister fra BBS, som kom i posten hver dag.

Etter hvert som banken vokste og listene med transaksjoner ble lengre, ble det viktig å kunne overføre transaksjoner elektronisk. Det var en lettelse da Cultura ble knyttet opp mot BBS og kunne sende og motta elektroniske transaksjoner som ble automatisk postert på kundenes konti.

Veksten gjorde også at det ble behov for større lokaler. Cultura hadde allerede i 1995 flyttet fra Skippergata 38 til lokaler i halvparten av tredje etasje på Holbergs plass 4, hvor det var utvidelsesmuligheter. Etter hvert som banken fikk flere ansatte, ble kontorlokalene utvidet til hele etasjen og senere også med hele 2. etasje.

På denne tiden hadde Cultura verken bankkort eller nettbank, og det var ikke krav til systemene skulle være tilgjengelig 24 timer i døgnet, slik det er i dag.

DET STORE SKILLET

På 70-tallet og frem til midten av 80-tallet var sjekk vanlig betalingsmiddel, men fra midten av 80-tallet gikk det nedover. I 1991 lanserte BBS et Bank-Axcept kort, og betaling i kortterminaler ble raskt populært, mens sjekkbruken stupte. Etter at Cultura hadde fått bankstatus i 1997, fikk vi mange henvendelser fra kunder som gjerne ville slippe å ha brukskonto i annen bank og bare bruke Cultura, men foreløpig måtte vi overføre penger til deres konto i annen bank for at de skulle kunne få ut kontanter.

Men snart hadde nærmest alle andre banker bankkort, bortsett fra Cultura, og vi måtte bestemme oss for om vi ville videreutvikle datasystemet vårt til å håndtere kort, eller om vi skulle la være å satse på brukskontomarkedet.

Sammen med yA-bank og Personell-service Trøndelag, som brukte samme systemleverandør som oss, fikk vi Metatech til å utvikle en kortløsning, som gjorde at Cultura kunne tilby kort med BankAxcept og Visa, akkurat som de andre bankene. Metatech fortjener stor honnør for at de klarte denne krevende oppgaven, og for at de to år etter også utviklet en enkel, stabil og oversiktlig nettbankløsning for privatpersoner.

I 2002 kunne vi utstede de første kortene, designet av Cathrine Bang, som også hadde laget bankens første logo, en løvetannfnokk. Kortet var vakker kobberfarget, pyntet med logoen. Jeg tenker på 2002 som «det store skillet» på systemsiden. For med kortene kom også den naturlige forventningen om at kortet skulle kunne brukes og pengene skulle være tilgjengelig hele døgnet og fra alle verdens kanter, og datasystemene skulle alltid skulle være oppdatert med riktig saldo. Det stilte nye krav til oss i banken som var ansvarlige for driften av vår egen data-sentral.

I 2003 tok Lars Hektoen over som daglig leder etter Svein Berglund. Lars Hektoen hadde vært med på å stifte banken, og han hadde tidligere i en kortere periode sittet i bankens styre, men forsvant til USA i forbindelse med jobb. Om vi ansatte hadde hatt en liten skepsis over at han kom fra det «grådig» næringslivet, så forsvant den raskt da vi ble kjent med ham. Lars pleide aktivt kontakten med våre utenlandske søsterbanker og var i en periode med i styret i FEBEA. Han utmerket seg ved sine gode kontaktskapende evner og snakket gjerne mye og villig om banken, noe som gjorde ham til en populær foredragsholder og et godt intervjuobjekt. Han ble ekstra populær og fikk mange telefoner da han hadde gitt et intervju om Cultura Bank til Magasinet til Dagbladet, som hadde klart å utstyre det med overskriften «Bankdirektør som elsker gjeldsslaver». Det var en meget kreativ tolkning av innholdet i artikkelen.

I 2004 fikk vi nettbanken på plass, og nå hadde antall ansatte i banken økt til 12. Med både nettbank og bankkort fikk vi flere og flere personkunder som

Bjarne Hjertholm ved skrivemaskinen, som en gang i Lånesamvirkets tid ble brukt til å skrive kontoutskrifter. Etter hvert som det teknologiske fremskrittet nådde Cultura ble den til slutt bare brukt til å fylle ut pantobligasjoner.

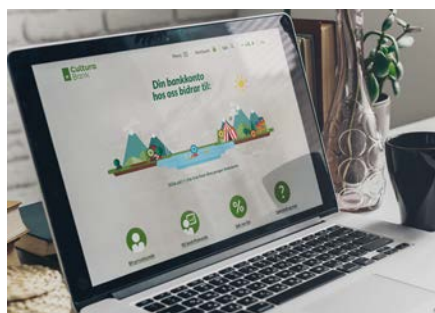
Den gamle logoen fungerte ikke godt i den digitale verdenen. Etter noen mislykte forsøk på å få designet en ny, kontaktet vi designbyrået Metric System, som løste oppgaven.

brukte Cultura som lønnskonto bank. Det førte også til økt etterspørsel etter boliglån, og vi fikk etter hvert en styrebeslutning på at vi fikk øke andelen boliglån. I de senere årene har banken utviklet et eget miljøboliglånsprodukt, der det gis renterabatt for gode miljøvalg.

NETTSIDENE – VÅRT NYE ANSIKT UTAD

Etter hvert som stadig mer informasjonsformidling skulle skje på internett, ble det nødvendig å fornye bankens grafiske profil og få laget en ny logo som kunne fungere bra på nett. Det ble designbyrået Metric System som laget bankens nye logo. Om man legger godviljen til, kan man tolke logoen som en grovt forenklet og stilisert løvetannfnokk.

Culturas nåværende nettsider er laget av det Oslobaserte firmaet Design Container. Sidene er mobiltilpasset, så de fungerer like godt på mobil og Ipad som på PC/Mac.

Cultura Bank var relativt tidlig ute med å ta i bruk sosiale medier og er aktiv på Facebook, Twitter og YouTube. Cultura har i 2017 flere følgere på Facebook enn det er kunder i banken.

MANGE ENDRINGER PÅ KORT TID

Etter hvert som årene gikk og systemkravene i banksektoren økte, ble det klart at det ville bli uforholdsmessig dyrt og ikke gjennomførbart for en liten bank som Cultura å skulle betale for å få videreutviklet Metatechs banksystem med all funksjonaliteten vi trengte. Blant annet savnet vi en bedriftsnettbank med flerbrukerløsning, et bedre utlånssystem og et omfattende system for å håndtere myndighetsrapportering. I 2010 startet forberedelsene for å finne nye systemløsninger. På grunn av mange endringer hos systemleverandørene tok det tid å komme frem til en beslutning. Etter 20 års godt samarbeid med Metatech forlot Cultura deres systemplattform og konverterte i februar 2015 til danske SDC, som bl.a. leverer banksystem til Eikagruppen og Storebrand Bank. For oss som hadde arbeidet lenge i banken og kunne de

Banksjef Lars Hektoen med Nordisk råds Natur- og Miljøpris, som Cultura Bank mottok i 2010. Foto: Stian Torstenson

gamle systemene på fingrene var det en stor og kanskje også litt smertefull overgang å oppleve at vi nå sto på like fot med sist ansatte vikar – nå var alle nybegynnere, og alle systemene og arbeidsoperasjonene måtte læres på nytt. Personellservice Trøndelag konverterte også til SDC samtidig med oss, så vi kunne fortsette det mangeårige gode samarbeidet, blant annet med at Cultura Bank er kortusteder for Personellservice Trøndelags kunder.

I august 2015 overtok tidligere kredittsjef Kjell Fredrik Løvold bank-sjefstolen etter Lars Hektoen, som gikk over i en stilling som spesialrådgiver.

Etisk Bankguide 2016

Cultura	97%
Storebrand	76%
KLP	65%
Swedbank	55%
Handelsbanken	51%
Nordea	43%
DNB	40%
Danske Bank	28%
Spb 1 SR	17%
Spb 1 SMN	7%
Spb 1 Nord Norge	7%
Spb 1 Hedmark	7%
Spb Vest	7%

EtiskBankGuide
Norge

Kjell Fredrik hadde arbeidet i banken siden 2007 og hadde allerede i perioder vikariert for Lars Hektoen. Nyheten om utnevnelsen ble tatt varmt imot blant de ansatte, som allerede hadde fått en forsmak på Kjell Fredriks gode leder-egenskaper. Hans tidligere styreverv i Naturvernforbundet og den sterke friluftsinteressen skulle tilsi at natur og miljøhensyn skulle bli godt i varetatt fremover.

I november 2015 flyttet Cultura Bank inn i nye lokaler i Holbergs gate 1, bare ca. 250 meter fra de gamle lokalene på Holbergs plass 4. Beslutningen om å flytte ble tatt fordi leiekontrakten leiekontrakten utløp, og utleier skulle bruke lokalene til andre formål. Noen – både kunder og ansatte – savnet kanskje de flotte svenskeovnene og den gammel-dagse sjarmen på Holbergs plass. Til gjengjeld setter vi stor pris på å ha fått alle ansatte på samme plan. Vi har fått bedre luft i lokalene og god plass til å ta i mot kunder, som kan henvende seg i en spesiallaget, stilig eiketreskranke, som er tegnet av interiørdesigner Jeremy Williams og bygget av Culturakunde og møbelsnekker Al Coulson.

Etter et år med både nytt datasystem, nye lokaler og ny banksjef var det godt for arbeidsmiljøet å få en periode uten altfor mange store forandringer. Etter en intens arbeidsperiode i forbindelse med konverteringen og det første året etterpå er vi i 2017 over i en normal driftssituasjon.

ANERKJENNELSE OG HEDERSBEVISINGER

I mange år var det et gjennomgangstema at Cultura var altfor lite kjent, og det ble stilt spørsmål om hva som kunne gjøres for å nå ut til flere. Culturas beskjedne annonsebudsjett tillot ikke noen omfattende markedsføring, og sosiale medier var ikke oppfunnet ennå. Dessuten er det ikke så effektiv markedsføring når en bank skryter av seg selv, det er mye bedre om noen andre gjør det. Men endelig i 2010 fikk Cultura sin første store offentlige anerkjennelse for kvaliteten i bankens virksomhet. Sammen med Ekobanken i Sverige og Merkur i Danmark mottok Cultura Bank Nordisk Råds Natur- og Miljøpris. Saken fikk dessverre lite oppmerksomhet i norske medier, men det var en stor oppmuntring for Culturas ansatte og tillitsvalgte. Året etter ble banken nominert av Ferd til «Årets sosiale Entreprenør».

Så, i 2016, ble den norske versjonen av Fair Finance guide lansert under navnet «Etisk Bankguide». Det var et prosjekt i regi av Framtiden i våre Hen-

Slik så det ut før oppussing av lokalene i Holbergsgate 1. Foto: Stian Torstenson.

Og slik ble det da oppussingen var ferdig. Foto: Herman Dreyer.

der og Forbrukerrådet. Og nå fikk vi endelig bred omtale i mediene – både de trykte og i sosiale medier. Også andre oppslag det siste året om bankers etikk har vært med på å inspirere mennesker til å bytte til Cultura Bank. Fra senhøstes 2016 har det vært så stor pågang av nye kunder at det har vært opp til 2-3 ukers ventetid for å få opprettet kundeforhold.

Vi er glade og stolte over at så mange vil bruke Cultura Bank – utfordringen som melder seg samtidig er hvordan vi skal skaffe nok ny egenkapital til å kunne låne ut de nye innskuddene. Banken har siden oppstarten satset på å utvide egenkapitalen gjennom emisjoner. Fra oppstarten i 1997 har egenkapitalen økt fra 10,2 millioner til 76,5 millioner i 2017. Når dette skrives i august 2017 er vi midt i en emisjonsperiode og venter spent på resultatet.

NYE TJENESTER FREMOVER

Da Cultura Bank startet opp var det brevgiro som gjaldt. I 2017 er brevgiroene så godt som borte, og smarttelefonen med mobilbank og straksbetalinger har langt på vei utkonkurrert nettbanken.

Det eneste som er sikkert er at utviklingen går videre. Det som var bra nok i går og idag er kanskje ikke tilstrekkelig i morgen. Kundernes forventninger til bankene endrer seg over tid. Siden Cultura som kunde hos SDC har fordel av å dele systemutviklingskostnader med et stort fellesskap av banker, har banken nå helt andre muligheter enn før til å få tilgang på fremtidige nye tjenester.

Hvis alt går som planlagt, vil vi i løpet av høsten 2017 kunne utstede BankID til personkunder og i løpet av 2018 kunne utstede kontaktløse kort.

Pengevirke

– Tidsskrift for ny bankkultur

✍ JANNIKE ØSTERVOLD

DANSK-NORSK SAMARBEID

Bladet Pengevirke så dagens lys for første gang i 1999, med tema «Banker i bevegelse». Bladet kom i stand som et samarbeid mellom Andelskassen Merkur i Danmark og Cultura Bank. Merkur hadde tidligere hatt sitt eget blad, Sosiale Penge, og Cultura Bank hadde hatt sine 4-siders informasjonsskriv «Culturabrev». Nå ville de sammen lage et nytt blad, som skulle distribueres til både danske og norske kunder. Som for de fleste nyfødte var det en utfordring å finne navn til barnet. Ekstra vanskelig fordi det skulle være noe som kunne fungere like godt på både dansk og norsk. For selv om språkene på mange måter er veldig like, er stavemåten ofte litt forskjellig. Resultatet ble som kjent «Pengevirke», et ord som ikke fantes fra før, verken på dansk eller norsk, men som vi etter hvert har vennet oss til. De første årene kom bladet ut med artikler både på dansk og norsk om hverandre, og redaksjonen besto av Ole Uggerby (Merkur) og Arne Øgaard og Jannike Østervold (Cultura).

Siden 1998 har bladet kommet ut med 4 utgaver i året, pluss at det i 2004

ble laget et særtrykk om Nicanor Perlas, «aktivist i det globale civilsamfund». Fra starten av var det bare omslaget som var i fargetrykk, men fra 2003 ble hele bladet trykket i farger.

I 2006 tok Nina Høst-Madsen over som redaktør for den danske utgaven, og fra nr. 3/2007 ble bladet etter dansk initiativ oversatt, slik at vi fikk en ren dansk og en ren norsk utgave, men fortsatt med felles stoff. Fra nr. 1/2008 fikk vi ny dansk redaktør, Henrik Platz, som holdt på frem til nr. 2/2012, i nr. 3/2012 vikarierte Ann Hybertz Frandsen, og fra nr. 4/2012 tok Karl Johnsen over.

Fra nr. 3/2013 produseres dansk og norsk Pengevirke som to helt uavhengige blader, men det er fortsatt et redaksjonelt samarbeid og noe utveksling av artikler. Redaksjonen for norsk Pengevirke består av fortsatt i 2017 av Arne Øgaard og Jannike Østervold.

Fra 2016 produseres bladet 100 % biologisk nedbrytbart, uten bruk av skadelige kjemikalier og tungmetaller ifølge Cradle to Cradle prinsippene.

Alle utgaver av Pengevirke ligger i pdf-versjon på cultura.no, og artikler fra de siste årene ligger også tilgjengelig i

web-versjon.

Pr. juni 2017 var opplaget ca. 4.500 eksemplarer, der størstedelen av opplaget distribueres til bankens kunder og enkelte eksterne abonnenter. Det er også mulig å abonnere på elektronisk utgave av bladet.

DELVIS FINANSIERT VED FRIVILLIGE BIDRAG

Pengevirke finansieres delvis med frivillige bidrag, og vi har gjort den interessante erfaringen at når vi sender ut en giro med åpent beløp og sier at selvkost er ca. 160 kr pr. år, og at det er frivillig abonnementavgift, så opplever vi at mange benytter friheten til å gi en ekstra gave. Enten bidragene er store eller små er de til stor oppmuntring og glede for oss som arbeider med bladet, en bekreftelse på at det sitter noen et sted der ute, som setter pris på arbeidet vi gjør.

På vegne av Pengevirkes redaksjon benytter jeg anledningen til å takke alle som opp gjennom årene har bidratt med penger og innhold til bladet. Uten dere hadde Pengevirke neppe eksistert i dag.

Tidligere utgaver av Pengevirke:

- 2/2017 Cultura Bank 20 år
- 1/2017 Verdibaserte banker
- 4/2016 Et mangfoldig næringsliv
- 3/2016 Økologisk mat fra jord til bord
- 2/2016 17 mål skal forandre verden (FN's bærekraftsmål)
- 1/2016 Utfordring, utvikling og livsglede
- 4/2015 Delingsøkonomi
- 3/2015 Klær
- 2/2015 Starte egen virksomhet
- 1/2015 Levende, fruktbar jord
- 4/2014 Verdi, visjon og handling
- 3/2014 Miljøvennlig hverdag
- 2/2014 Kultur
- 1/2014 Rikdom er å dele
- 4/2013 Utsyn
- 3/2013 Penger
- 2/2013 Energi
- 1/2013 Nye fellesskap
- 4/2012 Mat – bærekraftig og velsmakende
- 3/2012 Utdannelse, utvikling og arbeidsliv
- 2/2012 Start din egen virksomhet
- 1/2012 Verdibasert bankdrift
- 4/2011 Kreativitet og kultur
- 3/2011 Inkluderende økonomi
- 2/2011 Hvordan skal vi bo og leve?
- 1/2011 Livsfaser
- 4/2010 Endringer
- 3/2010 Forbruk
- 2/2010 Sunnhet og sannhet
- 1/2010 Eierformer
- 3/2009 Etske og sosiale banker i bevegelse
- 3/2009 Innovasjon, gavepenger, fri forskning
- 2/2009 Sosiale initiativer
- 1/2009 Jordbruk og bearbeiding
- 4/2008 Kulturelt mangfold
- 3/2008 Det meningsfulle liv
- 2/2008 Fair Trade
- 1/2008 Spar på energien
- 4/2007 Å gå mot strømmen
- 3/2007 Det gode initiativ
- 2/2007 Klimaendringer
- 1/2007 Mikrofinans
- 4/2006 Mat, kvalitet og økologi
- 3/2006 Globalt og lokalt
- 2/2006 Verdier
- 1/2006 Global økonomi, politikk, handling
- 4/2005 Dette nummer er viet det kreative uttrykk
- 3/2005 Det sosiale - i lokalt og globalt perspektiv
- 2/2005 Mat, vann og energi - lokalt og globalt
- 1/2005 Økonomi - lokalt og globalt
- 4/2004 Håndarbeide, Kunst & håndverk
- 3/2004 Mellommenneskelige relasjoner
- 2/2004 Ungdom
- 1/2004 Finansiering gjennom mikrokreditt
- 4/2003 La det spire og gro
- 3/2003 Hvem setter pris på fremtidens fødevarer?
- 2/2003 En annen verden er mulig.
- 1/2003 Økologisk byggeri
- 4/2002 Livsfaser
- 3/2002 Når kulturer møtes
- 2/2002 Penger
- 1/2002 Nye organiserings- og eierformer
- 4/2001 Kultur, humor og alternativer til den kommersielle julefest
- 3/2001 Det enkelte individ på vei. Kulturskapende, bæredyktig utvikling
- 2/2001 Globalisering i hverdagen
- 1/2001 Fødevarekvalitet
- 4/2000 Den sosiale tregning og Camphill
- 3/2000 Agenda 21 En dagsorden for det 21. århundre
- 2/2000 Ny økonomi og bæredyktig produksjon
- 1/2000 Ung 2000
- 1/1999 Banker i bevegelse (Det første bladet som ble utgitt under navnet "Pengevirke")

Gode samarbeidspartnere

Sparing med støtte til frivillige organisasjoner

Sivilsamfunnet og den sosiale økonomien løser viktige samfunnsoppgaver som det offentlige og markedet ikke klarer å løse. Cultura Bank deler verdigrunnlag og mål med flere av sivilsamfunnets organisasjoner og ønsker å være det naturlige valg av bank for disse.

Allerede i 1997 kunne Cultura Bank tilby innskyterne å spare på «Naturkonto» - et samarbeid med WWF, der banken forpliktet seg til å gi 1 % av gjennomsnittlig inntestående i årlig bidrag til WWF. Senere ble tilsvarende samarbeidsavtaler inngått med Redd Barna, Regnskogfondet, Kvinne- og Familieforbundet, Naturvernforbundet, Framtiden i Våre Hender og Norsk PEN. Samarbeidet er til gjensidig glede og nytte.

Bidrag til samarbeidsorganisasjoner for 2016

Samarbeidsorganisasjon	Støttebeløp	Antall konti	Sum inntestående per 31.12.2016
Naturvernforbundet	18 239	24	1 997 991
WWF-Norge	28 953	87	2 990 048
Regnskogfondet	54 076	151	6 144 299
Redd Barna	94 775	192	10 538 399
Framtiden i våre hender*)	30 845	91	3 604 015
Kvinne- og Familieforb.	12 004	24	1 192 963
Norsk P.E.N.	563	3	179 412
	239 455	572	26 647 127

*) Etter at Framtiden i Våre Hender ble engasjert i arbeidet med Etisk Bankguide opprettes det ikke lenger nye FIVH-konti.

 Naturvernforbundet

 Redd Barna

 Framtiden
i våre hender

 norsk p.e.n.

Det internasjonale samarbeidet

Cultura Bank er eneste bank av sitt slag i Norge. Det å ha kontakt med andre banker med beslektet verdigrunnlag har vært til stor nytte og inspirasjon gjennom alle år. Det tette samarbeidet har Cultura hatt med Andelskassen Merkur i Danmark og Ekobanken i Sverige. Blant annet er bladet Pengevirke utviklet i samarbeid med Merkur. Årlig arrangeres nordiske bankmøter der ansatte fra de tre bankene møtes for faglig og sosialt samvær, gjerne kombinert med kundebesøk. Banksjefene og styrelederne har også egne møter for å diskutere problemstillinger av felles interesse. I enkelte tilfeller samarbeider bankene om finansiering av låneprosjekter som er for store for den enkelte banken.

Hvis Merkur og Ekobanken er som Culturas søsken, er de andre europeiske alternative bankene som kusiner og fettere. Vi møtes ikke så ofte, men har mye til felles og mye å snakke om når vi treffes.

Cultura Bank er medlem av Global Alliance for Banking on Values (GABV), et internasjonalt nettverk av verdibaserte banker. I 2017 er det 40 banker fra seks kontinenter i nettverket. Alle arbeider for å finne bærekraftige løsninger på globale problemer.

Cultura Bank er også medlem av FEBEA, Føderasjonen av Europeiske Etiske og Alternative Banker, der Lars Hektoen de siste årene frem til 2017 har representert de tre nordiske bankene i styret. I 2007 dro Cultura Bank direkte nytte av Febea-fellesskapet da banken skulle hente inn hele 20 millioner kroner i ny egenkapital. Dette hadde ikke vært mulig uten et solid garantikonsortium ledet av Crédit Coopératif.

Cultura er en av 15 finansinstitusjoner som er medlem av Institute for Social Banking, som blant annet tilbyr sommerkurs i Social Banking og arrangerer fagseminarer.

Nordisk Bankmøte holdes årlig i Norge, Sverige eller Danmark etter tur. Her noen av deltakerne på Nordisk Bankmøte på Fokhol, ca. 1999. Foto: Borgny Berglund

 MERKUR
Den Almenntnyttige Andelskasse

Ekobanken
ekologisk - sosialt - kulturelt

febea

 **institute
for social banking**
Education · Network · Research

**global alliance
for banking
on values**

Cultura Garantifond

✍ ARNE ØGAARD

Skal en låne penger trenger banken sikkerhet. Oftest er den i fast eiendom, men i Culturas første år var det vanlig med garantikretser. Det vil si at en gruppe mennesker stilte et mindre garantibeløp hver. Ideen med dette siste var at noen kunne vise at de støttet prosjektet ikke bare i ord, men også i handling. Etter hvert ble det vanskelig å følge opp og administrere disse garantikretsene, og de brukes derfor i liten grad i dag. En tredje garantimulighet er Cultura Garantifond. Begynnelsen på dette fondet var Askeladden Helios, som i sin tid lå i Universitetsgata i Oslo. En gruppe unge mennesker ville starte en Helios-butikk, men de trengte startkapital. Til dette ble det i 1980 startet et fond som først fikk det omstendelige navnet Forbrukerforeningens Lånefond for frie initiativ, men dette ble etter hvert endret til *Fondet for frie initiativ eller Begeistringens rullende fond*, som Leif Holbæk-Hanssen kalte det. Ideen var å samle inn penger til næringsvirksomhet, men etter hvert som virksomhetene kom i gang håpet en at de kunne betale tilbake, samtidig som fondet fortsatte å samle inn til stadig nye tiltak. På den måten skulle det være mulig kontinuerlig å øke fondets størrelse. Den 3. juli 1983 takket Arnvid Aakre, Åsa Brandberg og Trude Malte for de kr 65 000 som fondet hadde samlet inn. Etter hvert ble det Arnvid Aakre som kom til å drive butikken, mens Trude Malthe gikk inn i fondets styre. Videre prosjekter var blant annet løktørke på

Orreberg Gård, nytt hus til Helios i Trondheim og Smutthullet bakeri.

I fondets styre satt de siste årene Jo Selsjord, som gjennom sin arbeidsplass kunne bidra med lekre trykksaker om nye prosjekter, Per Kierulf, Arne Øgaard og Trude Malthe. Møtene ble holdt på Trudes kjøkkenbord. Fondet knyttet til seg en gruppe faste långivere og spredde informasjon gjennom Heliosbutikkene. Etter hvert ble det rett og slett for mye penger og for mange avtaler å holde styr på for det lille styret, hvor to av medlemmene også var blitt småbarnsfedre. I 1991 tok de derfor med seg hele porteføljen til ledelsen i Cultura Lånesamvirke og ba dem overta. Der ble det besluttet at disse pengene kunne brukes som et garantifond i Culturas virksomhet. Det vil si der ingen annen garanti kunne stilles til et godt prosjekt, kunne disse pengene garantere. Senere ble dette grunnlaget for Cultura Garantifond, som ble stiftet 1.1.1997.

Cultura Garantifond kan stille garanti for låneprosjekter som representerer et godt formål, men kan tilby for liten sikkerhet for banken. Selv om garantifondet har en relativt beskjeden kapital, kan garantiene som stilles ha stor betydning for det enkelte initiativs mulige realisering.

Styret i Cultura Garantifond i 2017 består av styreleder Maria Bjune, Katharina Ringen Asting og Randi Almås Welhaven.

Cultura Gavefond

✍ JANNIKE ØSTERVOLD

Cultura Gavefond ble stiftet 15. oktober 2002 med Cultura Bank og Rudolf Steinerstiftelsen som stiftere. Fondet ble stiftet med et gavebrev fra Rudolf Steinerstiftelsen på kr 800 000 i form av grunnfondsbevis i Cultura Bank.

Cultura Gavefond er opprettet med utgangspunkt i verdi-grunnlaget som Cultura Bank bygger på og har til oppgave å støtte utviklingsoppgaver innenfor bærekraftige og samfunnsnyttige formål.

Frie gavepenger er i sin karakter helt spesielle sammenlignet med penger som gis som lån. Frie gaver krever ikke økonomisk avkastning, men kan i stedet bidra til å skape samfunnsmessig avkastning gjennom at mottakeren gis et frihetsrom til å kunne skape og utvikle noe.

UTDELING AV GAVER

Midlene som deles ut er hovedsakelig avkastning på egenkapitalbevis (tidligere grunnfondsbevis) i Cultura Bank, men også midler som fondet mottar i gave. Cultura Gavefond tar imot små og store gaver med takk og gir alle pengene videre til prosjekter som er knyttet til miljø, fritt kulturliv og brorskap i næringslivet.

Fondets styre behandler innkomne søknader, for tiden 3 ganger pr. år.

INNSAMLINGER TIL ØREMERKEDE FORMÅL

I tillegg til gaveutdelingen som er basert på innkomne søknader har gavefondet også organisert øremerkede innsamlinger til frikjøp av jord, først for Fokhol Gård og senere for Alm. I 2016 ble det også organisert en innsamling til foreningen Mgetas venner, som driver dyrkings- og skolematprosjekter i Tanzania.

STYRET I CULTURA GAVEFOND 2003–2017

Styret i gavefondet oppnevnes av styret i Cultura Bank. Pr. august 2017 består styret av Elizabeth Wirsching (styreleder), Arne Øgaard og Jannike Østervold

Følgende personer har deltatt i gavefondets styre fra fondet ble etablert og frem til sommeren 2017:

Navn	Periode		
Turid Aas	2003	til	2004
Christina Andersson (vara)	2008	til	2013
Gustavo Parra de Andrade	2013	til	2016
Christine Bakke-Kiøsterud	2004	til	2013
Helene Bank	2003	til	2006
Svein Berglund (medlem)	2003	til	2004
(styreleder)	2009	til	2013
Maria Bjune	2007	til	2008
Hans Gaffke	2008	til	2008
Kristian Ormset	2003	til	2006
Helle Rosenvinge (styreleder)	2003	til	2004
Erik Siem (styreleder)	2004	til	2009
Elizabeth Wirsching (styreleder)	2013	til	2017
Yvonne Ødegaard	2008	til	2008
Arne Øgaard	2009	til	2017
Jannike Østervold	2013	til	2017

Cultura i avisene

Glimt fra perioden 1997–2009

✂ ARNE ØGAARD

Aviser og andre medier har ikke vist spesielt stor interesse for Cultura banks virksomhet. Spesielt tabloidavisene har holdt seg langt unna. Den ivrigste avisen har faktisk vært Dagens Næringsliv. Borgny Berglund nedla gjennom flere år et arbeid i å samle utklipp både om Cultura Lånesamvirke og Cultura Sparebank, og det er interessant å se hvilke overskrifter som ble valgt.

Avisene skrev gjerne «Banken uten renter» og «Banken som ikke skal tjene penger». Dette er jo høyst misvisende, men det har åpenbart gjort et stort inntrykk at man her kunne velge 0 % rente på sine innskudd. I dag hadde ikke dette vært så underlig, men dette var på en tid hvor en innskyter kunne få opp til 5 % innskuddsrente – også i Cultura. At Cultura ikke skal tjene penger har heller aldri vært noen målsetting, men at det ikke har vært noe mål å skaffe maksimal

avkastning har åpenbart virket rystende. Den danske avisen Politiken har kommentert en artikkel i DN og kaller Cultura en «mærkelig bank». I forbindelse med den første emisjonen skriver en avis «Ulønnsom bank overtegnet».

Nede i artiklene siteres det heldigvis fornuftig og korrekt som banksjef Svein Berglunds uttalelse: «Lønnsomhet er ikke et kortsiktig mål, men et middel til at virksomheten og våre etterkommere kan overleve i et langsiktig perspektiv.» I sin bekrivelse av Berglund skrev en avis at han hverken hadde dress, slips eller dollarglis.

En annen type overskrift er «Satser på snille kunder». De våger ikke å skrive bevisste. Skjønt i 1997 skriver Aftenposten «Banken for de mange idealister – en sær plante i norsk finansverden». Klassekampen moderer seg og skriver «Ingen vanlig bank». Den beste over-

skriften må vi helt til Nordlys for å finne «Den miljøbevisste banken». I et fagblad kan vi lese om «Banken som heller vil tjene jorden enn å tjene penger».

Culturas hovedmål med transparens og det å formidle lånepenger til samfunnsnyttige virksomheter, gjenspeiles i liten grad i overskriftene. Det mest rystende er åpenbart det ikke å være opptatt av å få mest penger til seg selv enten en er bank eller innskyter.

En avis skriver i 2009 at Cultura «Kapret kunder på krisen», men heller ikke her går det grundig inn på hvorfor mange kunder valgte en bank med en sosial impuls. I en periode hvor mange banker gikk med store tap ble det understreket at Cultura ikke gjorde det, og forklaringen fra Berglund var at det skyldtes godt bankhåndverk og høy betalingsmoral hos lånekundene.

Artikkelen var godkjent, men overskriften kom som en overraskelse. Overskriften i Dagbladets Magasin i 2005 førte til mange telefonhenvendelser.

Culturaprisen 2002–2011

I årene 2002 til 2011 ble det årlig delt ut en pris til en gruppe eller bedrift som hadde fremhevet seg på det økologiske og/eller sosiale området. Prisen var de første årene på kr 10 000 og ble senere hevet til 25 000.

Noen spør seg kanskje hvorfor det ikke er blitt delt ut noen priser etter 2011. Det skyldes ikke at det er mangel på gode kandidater som fortjener oppmerksomhet, men at banken de siste årene i stedet for å dele ut en egen pris har valgt å være sponsor og medarrangør for arrangementer i regi av andre aktører, som arbeider til beste for de samme målgruppene. Blant annet har Cultura Bank i 2015 og 2016 bidratt til Matprisen og Økouka. I 2017 har Cultura Bank vært med på å arrangere seminar på BI om grønn vekst og innovasjon.

FØLGENDE VIRKSOMHETER OG PERSONER HAR MOTTATT CULTURAPRISEN

År	Navn
2002	Utviklingsfondets arbeid for utviklingsland.
2003	Stiftelsen Kolibri for arbeidet med mikrofinansiering i fattige land.
2004	Det økologiske hus på Rotvoll.
2005	Max Havelaar
2006	ØkoPomorka
2007	Erna og Trygve Sund, Alm gård
2008	Debio
2009	Isandi
2010	Ragnhild Nilsen, GlobalFairTrade og Sekem Scandinavia
2011	Koloni-hagen

Culturaprisen 2008 gikk til Debio. Fra venstre: Banksjef Lars Hektoen, daglig leder i Debio, Gjermund Stormoen og daglig leder i Oikos, Reidar Andestad. Foto: Borgny Berglund

Utdrag av juryens begrunnelse: Debio fikk prisen for sitt arbeid med å utvikle økologisk landbruk og forbruk i Norge. Debio laget det første regelverket for økologisk produksjon i Norge, og grunnla og har videreutviklet sertifiseringsordningen for økologisk produksjon og foredling. Debio er juridisk eier av Ø-merket, som nyter stor tillit blant forbrukerne.

Tre glade prisvinnere fra Koloni-hagen tar imot Culturaprisen 2011. Foto Stian Torstenson

Utdrag av juryens begrunnelse: Koloni-hagen AS fikk prisen i 2011 for sin banebrytende og innovative innsats for å fremme bruk av økologiske råvarer i Norge. Koloni-hagen driver salg og distribusjon av kortreist økologisk mat gjennom Koloni-hagen Bakeri, restauranten Koloni-hagen Frogner, nettbutikk og abonnementsordning.

Kjersti Lie Holtar mottar Culturaprisen på vegne av Isandi. Foto: Stian Torstenson

Utdrag av juryens begrunnelse: Isandi fikk prisen for sitt arbeid for en mer rettferdig handel mellom fattige og rike. Bedriften deler Cultura Banks oppfatning om at økonomisk avkastning ikke er et mål i seg selv, men et middel til å realisere samfunnsnyttig virksomhet. Isandi har i tillegg til dette gjennomført en rekke miljøtiltak, og daglig leder Kjersti Lie Holtar driver et aktivt bevisstgjøringsarbeid omkring rettferdig handel gjennom foredrag og radiokåserier.

Stiftere, tillitsvalgte og ansatte i Cultura Bank 1997–2017

Aas Turid Hartmark	Stifter Ansatt (leder låneavdelingen) 1997-2005 Styret 1999-2000 Forstanderskapet 2001-2012 (nestleder 2009-2010) Kontrollkomiteen 2007-2008	Daleng Arild	Forstanderskap (Oslo kommune) 2004-2007 Styret (vara for kommunal representant) 2005-2007
Andenæs Sverre	Styret (vara) 2003-2010	Dannevig Ellen	Forstanderskap 2003-2010
Andersen Regine	Styret (vara) 2010-2011 Styret 2017-	Dubrau Christian	Styret 2015- (nestleder 2016-)
Andersen Stig Bjørnar	Styret 2015-2016	Dyrnes Torstein	Ansatt (økonomiavdelingen, regnskapssjef fra 2016) 2002- Forstanderskap 2007-2015 Styret (ansattes representant) 2016-
Andersson Christina	Ansatt (bankjurist, compliance) 2002-	Egge Christian	Forstanderskap 2013-2016
Andrade Gustavo Parra de	Ansatt (økonomiavdelingen) 2014-2016	Eik-Nes Aasta	Ansatt (kundesenteret) 2006
Aspheim Kjersti	Forstanderskap (Oslo kommune) 2016-	Ektvedt Christina Solli	Forstanderskap (vara Oslo kommune) 2016-
Asting Katharina Ringen	Styret 2008-2014	Espeland Karin	Forstanderskap (vara Oslo kommune) 2000-2003 Kontrollkomité 2001-2004 og varamedlem i 2005
Bakke Christine	Ansatt (låneavdelingen) 2000-2011	Evensen Rebekka Walder	Ansatt (kundesenteret) 2009-2011
Bakken Erling	Stifter Forstanderskap 1997 Kontrollkomité (vara) 1997-2003	Fløtra Henriette	Stifter Styret 1997
Berge Anne Kristin	Medstifter	Fritzsønn Erik	Forstanderskap (vara Oslo kommune) 2004-2007
Berge Gerd	Stifter Ansatt (økonomiavdelingen) 1997-2009 Forstanderskap 2003-2006	Gaffke Hans	Styret 2002-2007 og 2011-2013
Berge Hans	Medstifter	Gjetnes Arve	Stifter Styret (personlig vara for daglig leder) 1997-2006 Ansatt (økonomisjef, senere assisterende bank-sjef, nå risk manager) 1997-
Berglund Borgny	Stifter	Gjetnes Camilla	Ansatt 2002-2004 og 2008- (leder kundesenteret) Styret (vara for ansattrepresentant) 2010 og 2012-2013 og 2015-
Berglund Svein	Stifter Ansatt (banksjef, daglig leder) 1997-1.11.2003 Styret, i egenskap av daglig leder, 1997- 1.11.2003 Forstanderskap (vara) 2010	Goudoever Daniel Koot van	Styret (vara) 2013-2014 (fast møtende varamedlem i 2014)
Bertram Mathias	Ansatt (låneavdelingen) 2016- Forstanderskap (vara) 2017-	Gravdal Turid	Styret (vara) 2000 og medlem 2001-2004
Bjelke Ivar	Medstifter	Gundersen Steinar	Styret 2007-2016
Bjune Maria	Styret 2008- (nestleder i 2013, styreleder fra 2014-)	Hagerup Olaug	Medstifter
Blaauw Morten	Ansatt (låneavdelingen) 2007-2011 Forstanderskap 2009-2012	Hammer Terje	Stifter
Blakely Kora	Medstifter	Hansen David	Forstanderskap (vara Oslo kommune) 2010-2011 og medlem 2012-2015
Blekastad Gerd	Medstifter	Haugerud Andreas	Ansatt (kundesenteret) 2013-
Blekastad Tor	Stifter Forstanderskap 2009-2012 Forstanderskap 1997-2005 (nestleder 2003-2005) Kontrollkomité 1999-2004	Haukland Terje	Medstifter Styret (vara) 1997-1998
Borgen Christa	Medstifter	Heiberg Marie Therese	Medstifter
Bowden Adrian	Forstanderskap 2007-2009	Hektoen Lars	Stifter Forstanderskap 1997-2000 (nestleder i 2000) og 2017- Kontrollkomité (leder) 1997-2000 Styret 2001
Brinkmann Johannes	Forstanderskap 2012-	Hjertholm Bjarne	Ansatt 2003-2016 (banksjef, daglig leder til 31. juli 2015, deretter spesialrådgiver) Styret, i egenskap av daglig leder 2003-2006 *)
Brockfield Elizabeth von Hanno	Forstanderskap (vara) 2011, medlem 2012-		Ansatt (låneavdelingen) 2005- Styret (vara for ansattrepresentant) 2009 og 2007-2011 Styret 2012-2015
Brockfield Johan	Styret (vara) 2011-2012 medlem 2013-2015 (nestleder 2014-2015)	Holstad Henning	Forstanderskap (Oslo kommune) 2008-2009
Brodwall Bjørn	Kontrollkomité 2005-2015	Horne Rune	Ansatt (låneavdelingen) 2010- Forstanderskap (vara) 2011-2012 og medlem 2013-
Brown Robert	Kontrollkomité (vara) 2015	Howlid Alf	Styret (vara) 2016 og medlem fra 2017
Bruun Halvor	Forstanderskap (vara Oslo kommune) 2008-2009	Ingvaldsen Morten	Medstifter Forstanderskap 2010-2014, varamedlem 2015-
Bugjerde Alf	Stifter Styret (nestleder) 1997-2002		
Carlsen Tor Henning	Styret (vara) 2015-		
Daatland Birgit	Kontrollkomité (vara) 2006-2008, medlem 2009-2015		

Jackson Live Rosenvinge	Styret (vara) 2013-2014 (fast møtende varamedlem i 2014)	Schmiemann Frank	Forstanderskap 2017-
Jakobsen Ove	Forstanderskap 2015- (nestleder 2017-)	Siem Ole Erik	Stifter Styret (leder) 1997-2005 Forstanderskap (nestleder) 2006-2008
Jeppson Åsa	Forstanderskap (vara) 2000-2014 og medlem fra 2015-	Skraneffjell Anne	Forstanderskap (Oslo kommune) 2005-2011
Johansen Kjell Helge	Stifter	Smit Camilla	Forstanderskap 1997-2003
Johanson Ingemar	Medstifter	Solberg Børre	Kontrollkomité (vara) 2009-2012, medlem 2013-2015
Jønsson Sisse Maria	Ansatt (kundesenteret) 2014-2016	Solgaard Anne	Styret (vara) 2015 og medlem 2016
Karem Ragnar	Forstanderskap (Oslo kommune) 1998-2003 Styret (Oslo kommune) 1998-2001	Solstad Trond	Medstifter
Keus Lise Bjerkeseth	Stifter Styret 1997-1998 Forstanderskap (vara) 2007-2012	Stanghov Petter J	Medstifter
Kjerschow Harald	Stifter Forstanderskap 1997-2011 (leder fra 2007-2011) Kontrollkomité 1997-2006	Stenrød Erling	Forstanderskap (Oslo kommune) 1998-1999 Styret (vara for kommunal representant) 1998
Kollstrøm Finn Einar	Styret (vara) 1997-1998	Stevens Heidi	Ansatt (kundesenteret) 2007-2014
Kondrup Ib	Stifter Forstanderskap 1997 Kontrollkomité 1997-1998	Storødegård Svein Helge	Stifter Forstanderskap 1997-2002 (nestleder 2001-2002) Styret (vara) 1999-2000
Lampe Diana Veidmane	Ansatt (lånavevdelingen) 2005-2011	Strømme Helga	Forstanderskap (Oslo kommune) 1998-2003 Styret (vara for kommunal representant) 2000-2003
Langeland Nils	Medstifter	Sund Trygve	Styret (vara) 1997-1998
Larsen Ida Viksveen	Forstanderskap (vara Oslo kommune) 2012-2015	Syversen Bente Groven	Forstanderskap (vara Oslo kommune) 1998
Larsen Tone	Forstanderskap (Oslo kommune) 2000-2007 Styret (Oslo kommune) 2003-2007	Sørensen Ståle	Forstanderskap (Oslo kommune) 2008
Larssen Annette	Ansatt (kundesenteret) 2012-	Taraldrud Gro Sissel	Ansatt (lånavevdelingen) 2003- Forstanderskap (vara) 2007-2010 og medlem 2011-2014
Lesniak Mathias Bolt	Styret (vara) 2008	Thomassen Kenneth	Forstanderskap (vara) 2013-2014
Løes Ann-Kristin	Forstanderskap (vara) 2015-	Torstenson Stian	Ansatt (marked/IT) 1999- Forstanderskap (vara) 2003-2006, medlem 2007-2010 og 2016-
Løvold Kjell Fredrik	Forstanderskap (vara) 2004 og leder 2005-2006 Kontrollkomité (vara) 2004 Ansatt (tidligere kredittsjef, fra august 2015 bank-sjef, daglig leder) 2009-	Tørmoe Mie	Ansatt (kundesenteret) 2014- Forstanderskap (vara) 2015-2016
Moen Anne K. Vatshelle	Stifter Forstanderskap (vara) 1997-1998	Vestre Øyvin	Stifter Forstanderskap (vara) 1997 Styret 2017-
Moursund Karl	Styret 2014	Vries Berit de	Medstifter Kontrollkomité 2008-2012
Müller Richard	Forstanderskap 2011-2016 (nestleder 2015-2016)	Waage Petter Normann	Forstanderskap (vara) 2006 medlem 2007-2014 (nestleder fra 2012-2014)
Mæland Magne	Kontrollkomité 2005-2008	Welhaven Randi Almås	Styret 2015-
Nesheim Lars Henrik	Stifter Forstanderskap 1997-2006	Wirsching Elizabeth	Forstanderskap (vara) 1997-1999 og medlem 2013- Styret (vara) 1999
Nesheim Marit	Medstifter	Ødegaard Yvonne	Ansatt (lånavevdelingen) 2007-2008
Nyamogo Alice	Ansatt (økonomiavdelingen) 2007-	Øgaard Arne	Stifter Forstanderskap (leder) 1997-2004 Redaktør for Pengevirke 1999- Styret 2005-2012 (nestleder 2006 og 2008-2012)
Okstad Grim	Kontrollkomité (vara) 2013-2014	Østervold Jannike	Ansatt (nåværende stilling assisterende banksjef, IT/market) 1998- Pengevirkes redaksjon 1999- Styret (2005-2011) Forstanderskap (vara) 2013-2014 og medlem 2015-
Olsen Nils Johan	Styret (vara) 2002		
Ormset Kristian	Forstanderskap 2010-2012		
Praamsma Christine	Ansatt (økonomiavdelingen) 2016-		
Rekke Berit	Forstanderskap (Oslo kommune) 2004-2005		
Rosenvinge Helle	Styret (vara) 1999-2000 og medlem 2001-2005 (nestleder fra 2002-2005) Forstanderskap 2010- (nestleder 2011, leder fra 2012-)		
Rouquet Claude	Forstanderskap 2003-2006		
Schage Kari	Styret 2006-2014 (nestleder i 2007, styreleder fra 2009-2014) Ansatt (assisterende banksjef, kredittsjef) 2017-		

Red. anm.: Stiftere og medstiftere: Det mangler dessverre 4 navn på medstiftere, som ikke lot seg tyde ut fra den håndskrevne listen som forelå.

Kilde til informasjon om ansatte og tillitsvalgte: Fra og med 1998 har Cultura Banks årsrapport inneholdt oversikt over ansatte og tillitsvalgte, og det er denne som er brukt som kilde. Den angir hvem som var ansatt/tillitsvalgt pr. 31.12. Det kan derfor bli avvik mellom faktisk avslutningsår og året som er brukt i denne oversikten. Dette medfører også at eventuelle personer som har begynt og sluttet i løpet av samme kalenderår ikke er tatt med. Det er ikke spesifisert om medlemmer av forstandskapet er innskytervalgt eller valgt av egenkapitalbevisiere.

